

LIŪČIŲ SEZONAS VIETNAME PADEDA KOMUNISTAMS

VIETNAME PRASIDĖJĘS LIETINGASIS LAIKOTARPIS LEIDŽIA KOMUNISTAMS OPERUOTI DIDESNIAIS JUNGINIAIS, NES BLOKAS ORAS KLIUDO IŠNAUDOTI AMERIKIEČIŲ AVIACIJOS PRANAŠUMĄ. — BLOKIAU, KAD PABIŪRĖS ORAS SUTAMPA SU TOKIOM PAT NUOTAIKOM DALYJE AMERIKOS VIŠUOMENĖS, KAS SURIŠA WASHINGTONO RANKAS, NORS LIGIOLINĖ ĮVYKIŲ RAIDĄ PATEISINA ATSARGŲ ORGANIZAVIMĄ.

VYTAUTAS MESKAUSKAS

Kaip ir reikėjo laukti, prasidėjęs vadinamas pietvakarių monsunu (angliškai "monsoon") laikotarpis sutapo su komunistinių partizanų veikla didesniais junginiais. Pereitą savaitę jie jau buvo metę į kautynes net visą pulką. Negalėdami pasinaudoti amerikiečių aviacijos talka, pietinio Vietnamo kariai turėjo kautis vyras prieš vyrą. Nuostoliai abejose pusėse buvę labai dideli. Sakoma, kad žuvę apie penkis šimtus pietinių vietnamiečių. Tai buvusios pačios didžiausios kautynės dabartiniame Vietnamo kare. Po jų raudonieji pasitraukę atgal į džungles, kur juos labai sunku susekti ir priversti stoti į atvirą kovą.

(Terminas "monsunas" yra kilęs iš panašiai skambančio arabų žodžio, kuris reiškia laikotarpį, sezoną. Karštu vasaros laikotarpiu vėjai pučia iš jūros į sausumą atnešdami drėgmę ir lietu. Žiemos metu atvirkščiai -- vėjai pučia iš sausumos į jūrą -- tuo laiku viešpatuoja sausra. Tai atsitinka dėlto, kad žemė greičiau sušyla ir atšala negu vandenyne ar jūrų vandens masės. Aukšta temperatūra iššaukia žemą oro slėgimą, kur veržiasi masės šaltesnio oro iš jūrų pusės. Žiemos metu, kontinentas greičiau atšala už vandenį ir gauname priešingą reiškinį. Lietuvoje, iš viso Europoje ir šiaurinėje Amerikoje, tolo reiškinio nežinojome, jis ryškiausias yra Pietų ir Rytų Azijoje, nors kažkas panašaus atsitinka Australijoje, Pietų ir Vakarų Afrikoje, vidurinėje Amerikoje ir net Ispanijoje.)

Savaime aišku, kad toks liūčių periodas yra labai palankus komunistų partizanams, kuriam jie yra gerai pasiruošę. Civilizuotam žmogui tokį klimatą labai sunku pernešti, jau nekalbant apie tai, kad kartu reikia kovoti. Atrodo, kad amerikiečiai yra pasimokę iš prancūzų patyrimo ir savo bazes yra įrūšėję jūros pakraštyje, kur jas galima ginti net iš jūros pusės, nes JAV laivynas neturi lygaus priešo. Iš kitos pusės, lietingasis periodas suvaržo aviacijos veiklą ir bet kokią motorizuotą transportą.

Tokioje situacijoje akys kryps ta į vidaus frontą, kur laukiama spaudimo iš Washingtoną padidėji-

mas. Net New York Times C.L. Sulzberger, kurio jokių būdų negalima įtarti nacionalistinių tendencijų perteklium, neseniai rašė:

"Šiuo momentu verta atkreipti dėmesį į pačias Jungtines Valstybes, kur reiškiniai stebintis nesupratimas revoliucinio karo reikšmės. Daug Amerikos intelektualų (deja, jų tarpe yra ir keli mūsų tautiečiai -- vm)... atsisakė žiūrėti šiame kare į tikrą prasmę, kurią patys komunistai atvira skelbia, būtent, kad tai yra kova su toli einančiom globalinėm pasekom.

Žmonės, kurie savo laiku įspėjo dėl Hitlerio Vokietijos turistų ir "volksdeutschų" veiklos užsieniuose, dabar pritaria Mao užkariavimui Azijoje tokiomis pat priemonėmis!

Yra pavojus, kad žmonės, kurie stengiasi "teach in" (kai kuriuose Amerikos universitetuose pasitatom bepraktiškos buvo protestuojama prieš karą Vietnam) metodais paveikti, pasieks priešingų rezultatų negu norėtų: iš tikro jie neinformuoja, bet tik klaidina.

Sulzberger įspėja dėl lietingojo sezono spaudimo ir Washingtono ir Saigone. Girdi, priešas išnaudoja demokratinį procesą, leidžiantį kalbos ir nuomonių pasikeitimą laisvę, kad tuo būdu sukeltų sąmyšį politinėje dirvoje. Ir galbūt čia ir esanti pati jautriausia JAV vieta. Ateitis priklausanči nuo to, ar Washingtonas ir Saigonas turės pakankamai valios tęsti ilgą karą, kurį komunistai suplanavo vesti dar keliis metus.

Idomių išvadų daro ir Frankfurter Allgemeine Zeitung karinis kritikas Adelbert Weinstein. Pasak jo, šių metų vasario 7 d. prasidėjęs šiaurinio Vietnamo bombardavimas nedavęs norėtų rezultatų. Partizaninis veikimas nesumažėjęs, bet padidėjęs, o amerikiečiams jis kaštavęs nemažai lėktuvų. Be to, jis sukėlęs protestų pačioje Amerikoje.

Kažką panašaus patyrė ir prancūzai Alžiro karo metu. Ir čia priešas buvo "nesugauzamas" o kai prancūzai užpuolė partizanų bazę kaimyniniame Maroke, visame pasaulyje kilo pasipiktini-

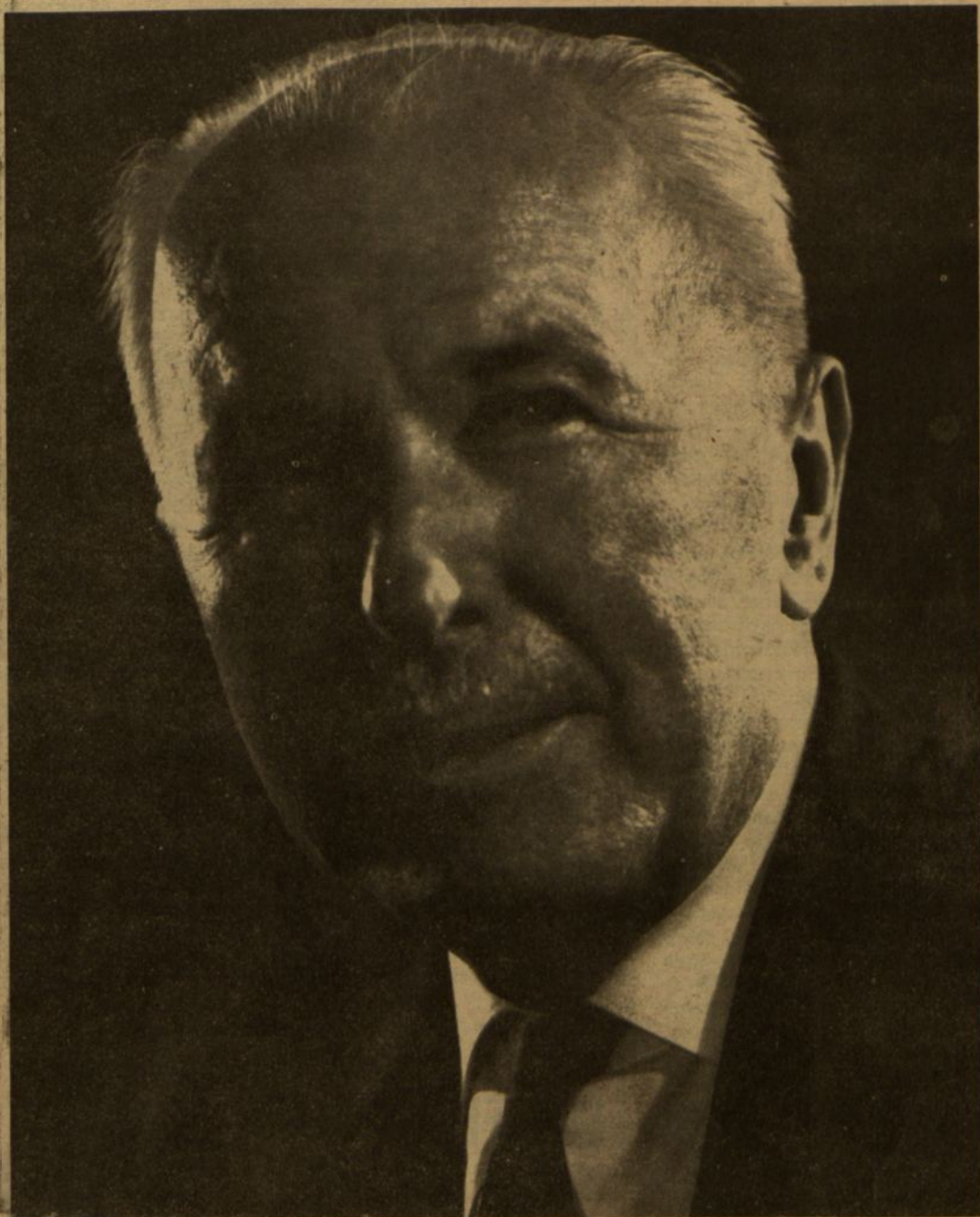
mo banga. To, ko prancūzai nedrįso pakartoti, amerikiečiai darą kasdien. Ir tai rodo, kad techniškai aukštai pakilusi valstybė tokiu būdu gali priešintis partizanų žygiams. Tačiau bombardavimas buvęs labai naudingas politiškai. Visų pirma jis parodė, kad priešas negali jaustis esąs labai saugus. Svarbiau, kad bombardavimas rodęs esantį skilimą komunistinėje stovykloje. Maskva nenorinti įsikišti, bijodama atominio karo, o Kinija negali jau vien dėlto, kad šiaurinio Vietnamo bombardavimas jau rodo, jog prezidentas Johnsonas, reikalaujantis atėjus, gali įsakyti bombarduoti ir pačią Kiniją, kam galų gale pritaris ir Amerikos "viešojo opinija", taip kaip ji negalėjo sustabdyti ir š. Vietnamo bombardavimo. Ir Weinsteinas mano, kad bombardavimas š. Vietnamo sulaukęs nuo didesnio karo Korėjos pavyzdžių. Amerika dabar turinti tai išnaudoti. Reikia tikėtis, kad tikros liūties Vietname ir vidaus atmosferos gadinimas Amerikoje, tos galimybės nesugadins. Pats prezidentas Johnsonas pareiškė šį antradienį per savo dukros išleistuves, kad darys taip, kaip jam atrodo teisinga, visai nepaisydamas "viešojo nuomonės".

Kas nauja Pasaulyje

* TAM TIKRI PASIKEITIMAI JAV užsienio politikoje gali atsispėti ir Europoje. Spėjama, kad JAV diplomatinė ofensyva prasidės tuoj po parlamento rinkimų Vokietijoje ir prieš Prancūzijos prezidento rinkimus. Ofensyvos tikslas -- siekti didesnės Europos valstybių vienybės ir parodyti prancūzams balsuotojams, kad jų kraštas liko vienintėlis, nesilaikęs vieningos Europos valstybių rikiuotės.

* U THANT, JTO generalinis sekretorius, kalbėdamas Kanadoje, prisipažino, kad svarbios reikšmės tarpt. įvykiuose buvo si apelta JTO, kaip taikos ir saugumo institucijos, vaidmuo. Tas ignoravimas sukėlęs nerimo, iš JTO tikintis taikos išlaikymo. Pastarieji 5 mėnesiai parodė, kad JTO slenka į diskusijų klubą padėti.

* ČIANG-KAI-SHEKAS, disponuojąs didelėmis karinėmis pajėgomis Formozoje, rodo nustebebimą, kad tos kariuomenės daliniai nekviečiami į P. Vietnamą padėti kariuoti su raud. partizanais. Saigone toji pagalba melai laukiama. Susilaikymas išplaukiąs iš Washingtono.

JUOZAS J. BACHUNAS, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas ir Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Tarybos narys, ALT S-gos Seime New Yorke gegužės 30 d. buvo išrinktas Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Garbės Nariu.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS ŽODIS SVARUS IR BENDRINĖSE ORGANIZACIJOSE

ALT S-gos Seimo iškilmingas posėdis, banketas ir darbo posėdžių eiga

ALT S-gos Seimo iškilmes pradant, erdvioje Statler Hilton viešbučio salėje jau buvo susirinkę virš 120 atstovų ir svečių. Jų eilės didėjo nuolat atsirandant daugiau ir daugiau, iš arti ir toli S-gos atstovų.

Be abejo, New Yorke ruošiamu Seimu gausiausiai pasinaudojo abu to miesto skyriai, artimesni New Jersey, Connecticut, Maryland, Pennsylvania, Massachusetts ir kitų aplinkinių valstijų skyrių nariai. Tačiau gausiai buvo atstovaujami ir kiti didesni miestai, kaip Chicago, Clevelandas ir kt. Būdinga Sąjungos Seimams, kad nuotoliai nepalieka nuošaly ir tolimesnėmis distancijomis "atskirtų" skyrių. Taip, kaip praeitą kartą St. Louis įvykusiame Seime matėme Bostono, New Yorko ir kt. rytinių valstijų skyrių atstovus, taip ir šį kartą buvo atstovaujami St. Louis, Los Angeles ir kt. miestų skyriai.

Tai parodo S-gos narių skiriamą reikšmę organizacijos gyvavimui, parodo skyriuose reikšiamą rūpestį tolimesne veikla ir tos veiklos gairėmis.

Iškilmingą ALT S-gos Seimo posėdį atidarė Seimui rengti komiteto pirm., ALT S-gos Rytų Apyg. pirm., nuolat aktyvus ir nepailstantis veikėjas Albinas S. Trečiokas, savo trumpame žodyje pasveikinus taip gausiai susirinkusius svečius ir atstovus, į prezidiumą pakvietus Sąjungos centro valdybą, buvo sugiedoti JAV ir Lietuvos himnai, vadovaujant operos solistei Vincėi Jonuškaitėi-Leskaitienei. Už prezidiumo stalo plevėsavo JAV ir Lietuvos vėliavos.

Tolimesnį posėdžiui vadovavimą perdavus centro valdybos pirm. Vyt. Abraičiui, buvo sudarytas garbės prezidiumas į jį

pakvietus ALT S-gos steigėjo pirmojo c. v-bos pirmininko velionio Antano Olio našlę V. Olienę iš Chicagos, Lietuvos gen. konsulą New Yorke V. Stašinską, konsulą A. Simutį, VLIK pirm. V. Sidzikauską, PLB pirm. Juozą J. Bachuną, ALT vykd. k-to atstovą inž. Eug. Bartų, BALF reikalų vedėją kun. L. Jankų, LNT pirm. dr. Br. Nemicką, LNF pirm. Em. Čekienę, LF valdybos pirm. T. Blinstrubą, Kanados Lietuvių Tautinio Sąjūdžio pirm. K. Kalendrą, Vilties d-jos pirm. dr. Vl. Ramanauską, Dirvos vyr. red. J. Čiuberį ir šio Seimo prelegentą inž. J. Jurkūną.

ALT S-gos pirm. Vytautas Abraitis, pradėdamas posėdžių eigą, savo įvadinėje kalboje, pasveikinęs taip gausiai susirinkusius svečius ir atstovus, kartu sveikino visus prisidėjusius prie S-gos svorio išugdyto, talkinčius S-gos darbams ir gražiai atstovavusius kitose organizacijose.

Prie pirm. padėkos Seimo rengimo komitetui su Albinu S. Trečioku priešaky jungiasi visi Seime dalyvavę, džiaugdamiesi pavyzdingu ir iki detalių kruopščiai paruoštu Seimu.

Toliau pirm. kalbėjo:

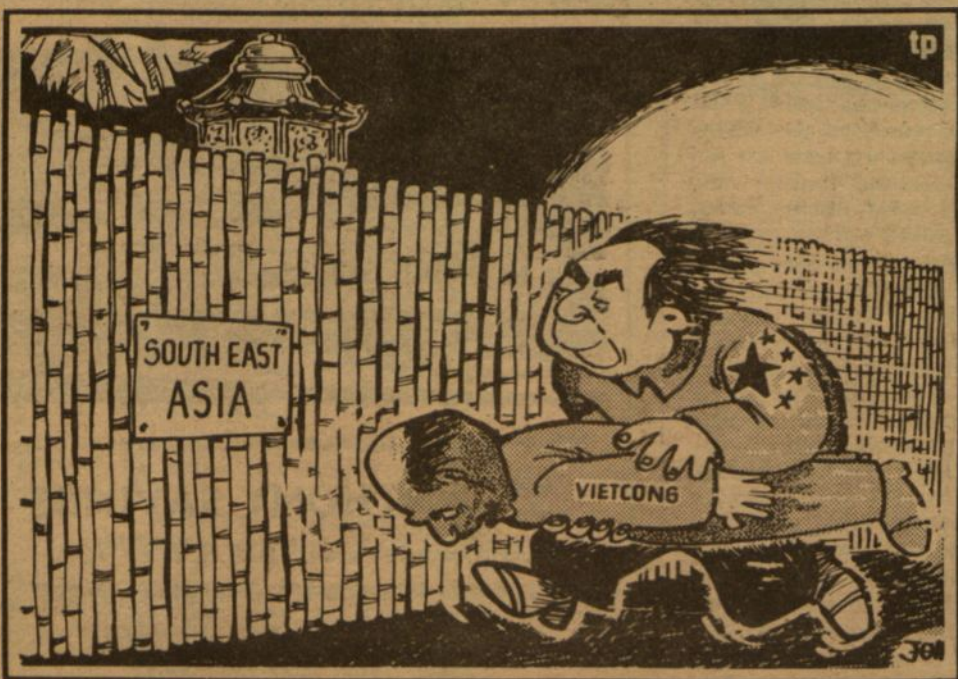
"Su šiuo suvažiavimu Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga baigia savo 16 gyvavimo metų ir po jo pradės savo septynioliktuosius. Jei šiuo atveju būtų tikslinga pasinaudoti žmonių amžiaus ir ypač "sweet sixteen" sąvokos analogija, tai Tautinė S-ga būtų tik visiškai jaunutė, tik į gyvenimą išeinanti, bet daug žadanti organizacija. Jei organizacijos 16 metų gyvavimo amžius tikrai yra trumpas, tai turime pripažinti kad Tautinei Sąjungai teko bręsti stiproai pagreintu tempu, kad ji taptų tuo, kuo jinai šian-

dien yra. Ir tas įvyko neatsistiktina.

Prie Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos pagreitinto subrendimo, išaugimo ir svorio organizuotoje Amerikos lietuvių visuomenėje įsigijimo, pirmoje vietoje prisidėjo jos steigėjų tikslus siekčių nustatymas ir parinkimas veikimo būdų ir sričių, kuriose Tautinė Sąjunga gali susilaukti ir tikėtis didžiausios patriotiškosios lietuvių visuomenės paramos ir pasitikėjimo. Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, nors ir būdama savo pagrinde tautinės minties ideologine organizacija, savo veikimo sritymi yra kartu ir politinė, ir visuomeninė, ir kultūrinė ir net labdaros organizacija. Jos steigėjams rūpėjo ir dabar rūpi ir lietuviškas jaunimas, ir Amerikos politika, kiek ji gali pasitarnauti Lietuvos bylai, ir Lietuvos vadavimo veiksmų pastangos, atseit, Lietuvos politika, ir lietuviškos Amerikoje puoselėjimas, ir knygų bei laikraščių leidimas ir bendromis jėgomis lietuvių šelpimas. Tautinė Sąjunga vadovaudamasi šiais jos steigėjų nustatytais valstybingumo ir tautiškumo principais ir per savo šešiolikos metų gyvavimo laikotarpį iš jų neįskrypdama, susilaukė netikėtai gausaus savo narių ir rėmėjų skaičiaus bet šiandien jau turi neginėjamą pripažinimą, kad Tautinė Sąjunga yra reikšmingas ir svarus faktorius visose lietuvių veiklos srityse.

Bet Tautinei Sąjungai teko išgyventi ir visa eilė skaudžių momentų. Gal nė viena jauna organizacija nėra nustočiusi tiek daug savo steigėjų ir vadovaujančių asmenų, kaip Tautinė Sąjunga, tik dėka kur kas per ankstyvos mirties. Mūsų tarpe nebeturime

(Nukelta į 3 psl.)

Be žodžių...

VAKARŲ FRONTE... (12)

Hitleris nepasitiki generolais...

Tuo metu, kai anglų kareiviai baigė užimti Tilly ir Cristot, vokiečiai staiga pradėjo puolimus prieš Londoną. Anglijoje prasi-dėjo tikras pragaras. Sirenos kau-kė be perstojo.

Paslaptingi lėktuvai be lakūnų, skrisdami 600 km per valandą, krito sprogdami ant Londono ir jo apylinkių. Tai buvo pirmasis V I pasirodymas, atidares balis-tinių raketų amžių. Birželio 16 ir 17 naktį Hitleris davė įsakymą išsauti iki tam laiku paslaptę laikytas raketas, pakrautas 1000 kg sprogdamomis medžiagomis. Anglai pirmą kartą istorijoje pa-matė, kad jų sostinė nėra apsau-gota nuo artilerijos ugnies iš kon-tinento.

Bet apšaudymas nebuvo ne-tikėtas. Jų žvalgyba jau žinojo, kad vokiečiai gamina tokias ra-ketas. Dar 1943 m. rugpjūčio 17 d. anglai su 597 lėktuvais puo-lė V I gamybos centrą Peene-muende. Bombardavimas buvo baisus: Bazėje žuvo 735 žmo-nės, tarp kurių buvo daug svar-bių specialistų. Raketų gamyba po to buvo perkelta į Harzą, kur po-žemyje buvo įrengtos dirbtuvės, apsaugotos nuo orinio bombard-a-vimo. Churchillio agentai greit ir apie tai sužinojo.

Pirmasis raketos iššovimas turėjo įvykti 1943 m. gruodžio mė-nesį. Bet anglų žvalgyba išaiški-no raketų iššovimo vietą ir su-bombardavo. Puolimas buvo ati-dėtas 1944 m. vasario 16 d. Ir naujos raketų bazės buvo su-bombarduotos. Galutinai gen. Hei-nemannas V I iššovimo laiką pa-skyrė birželio 12 ir 13 naktį. Bet pulk. Wachtelis, vadovavęs V I operacijai, norėjo dar pada-ryti kai kurių pakeitimų vairavi-me. Kaip veikė anglų žvalgyba, parodo tas faktas, kad ji žinojo apie puolimą ir birželio 11 d. bu-vo įspėti visi aviacijos daliniai pasiruošti.

Dėl technišky klonių iššovi-mas buvo atidėtas trim valandom. Prieš ketvirtą valandą ryto de-šimt raketų kaukdamos pakilo. Vokiečiams pirmasis iššovimas nesisekė. Penkios sprogo tuoj pat, o kitos penkios vos vos perskri-dė sąsiaurį. Gen. Heinemannas įsakė sustabdyti operaciją ir nu-kelti į birželio 15 ir 16 naktį. Šį kartą viskas sekėsi gerai ir iš 55 raketų šaudyklių pakilo kau-kdamos mirtį nešančios baissybės. 73 raketos sprogo pietinėje Ang-lijos dalyje. Kai vėliau reikalų ministeris parlamente pranešė apie "pekliskų robotus", atsto-vų veidai ištyso. Vokiečiai į ra-ketas dėjo visas viltis ir šiai operacijai buvo duotas vardas F I 103.

Hitleris galvojo, bombarduo-damas be perstojo Anglijos sostinę, palaužti anglų pasiprie-šinimą. Jis manė, kad tuo pri-ves anglus kapituliuoti. Štai ko-dėl jis atsisakė invazijos pirmo-mis dienomis panaudoti balisti-nes raketas prieš anglo-saksų aviaciją ir laivyną. Nors tos ra-ketos galėjo turėti lemiamos reikšmės. Jos galėjo sukludyti sąjungininkų kariuomenės apri-pinimą Normandijoje ir, kas ži-no, gal visai neleisti laivams pri-artėti prie kranto. Kiekvieno at-veju, jos būtų privertusios sun-kiuosius kreiserius pasitraukti į jūros gilumą ir jų sunkiosios pa-trankos nebūtų pridariusios tiek nuostolių. Bet Hitleris apie tai nieko nenorėjo girdėti, jo tiks-las buvo bombarduoti Londoną. Aišku, toks bombardavimas veikė į londoniečių moralę, bet tas ne-nulėmė karo.

Hitleris nenorėjo suprasti, kad V I nesukoncentruota ugnis sie-kiamų rezultatų nesuteiks. Kai birželio 17 d. pirmą kartą įstik-rino Normandijos frontą, vis dar galvojo, kad V I padės jam laimė-ti karą ir atsisakė raketos nu-kreipti į pietinius Anglijos uos-tus, iš kur plaukė pastiprinimai invazijos kariuomenė. Romme-lis ir Rundstedas jį įspėjo, bet tai nieko negelbėjo. Hitleris lai-kėsi savo užsispyrimo. O dėl ry-tų fronto, jis buvo ramus, ten girdi, nėra jokio pavojaus. Jo įsakymas buvo: "Laikytis rytuose ir nugalėti vakaruose".

Ir kai Hitleris vakarų fronte stengėsi padrasinti savo mar-šalus ir generolus, rytų fronte partizanai sprogdino tiltus, ge-ležinkelius, šaudmenų sandėlius ir mezgėsi sovietų vasaros ofen-

zyva. Už keturių dienų ji prasi-dėjo prie Smolensko ir Minsko ir sutraikė centrinę vokiečių armijų grupę.

Bet sąjungininkams Norman-dijoje nesisekė kaip buvo numaty-ta. Cherbourgas krito žymiai vė-liau, o anglai, kurie turėjo Caen užimti kitą dieną po invazijos, 16 dienų prasilinkus, dar nebuvo jo paėmę.

Liepos 2 d. vokiečiai palaido-jo 7-tos armijos vadą gen. Doll-manną, kuris mirė širdies liga. Jo vieton buvo paskirtas gen. Paul Hausser. Tai buvo pirmasis SS karininkas paskirtas armijos va-dų. Pagaliau liepos 2 d. išparei-gų buvo nušalintas vakarų fron-to vadas von Rundstedt. Jo vieton paskirtas von Kluge. Liepos 2 d. nušalintas šarvuotųjų armijos vadas gen. Geyr von Schweppen-burg. Visa tai rodo, kad Hitle-ris dėl nepasisekimo vakaruose ieškojo "atpirkimo ožių". Paga-liau, kai liepos 17 d. Rommelis buvo anglo-saksų lėktuvo sužeis-tas, jo vieton niekas nebuvo pa-skirtas ir pats maršalas von Kluge pasiėmė armijų grupės B vadovavimą. Jis galvojo, kad cen-tralizuojamas vadovybė į vienas rankas sugebės išgelbėti padėtį... Bet užteko dviejų savaitių, kad nusiviltų. Maršalui von Kluge buvo lemta atsiimti duoklę, kuri laukė visų vokiečių generolų.

Pagaliau atėjo rugpjūčio 17 d. kuri buvo lemiamą vakarų fron-tui. Hitleris jau seniai pradėjo nebeprasitiki von Kluge. Jis bu-vo gavęs informacijų, kad mar-šalas simpatizuojaš liepos 20 šamokslininkams. Kai rugpjūčio

15 d. maršalas von Kluge išvyko į frontą susitikti su gen. Eber-bachu, veltui jo laukė pasimaty-mo vietoj Nėcy. Armijų grupės B vadas telegrafavo divizijoms klausdamas: "Kur yra maršalas von Kluge?"

Vakare gen. Eberbach iš Hit-lerio štabo gavo sekančio turinio telegramą: "Tuoj praneškite maršalo von Kluge poziciją. Lau-kiamė atsakymo už valandos".

Toks skubėjimas rodė, kad Hit-leris įtarė von Kluge, jog šis ga-lėjęs nuvykti kur nors derėtis su anglo-saksais dėl vakarų armijos kapituliacijos. Tačiau gandai bu-vo be pagrindo. Jie mezgėsi tik Hitlerio fantazijoje. Tikrumoje von Kluge pakelyje buvo užpul-tas amerikiečių lėktuvų. Jo au-tomobilis su radijo siųstuvu bu-vo sudaužytas ir jis negalėjo su-sisiekti su savo štabu besitrau-kiančios armijos chaose. Bet Hit-leris nepatikėjo jo istorijai ir iš Rytų fronto buvo atgabentas žmo-gus, kuriuo Hitleris dartinėjo. Jis turėjo pakeisti maršalą von Kluge. Tas žmogus buvo marša-las Model.

Pasitraukdamas von Kluge pa-rašė Hitleriui laišką: "Mano Fueh-

reris, kai skaitysite šį laišką, ma-nęs nebebus gyvųjų tarpe. Aš ne-galiu pernešti priekaišto, kad dėl mano sprendimų įvyko vakarų fronto griuvimas. Aš neturiu priemonių gintis nuo tokių kalti-nimų. Aš darau išvadas ir ke-liauju ten, kur tikstančiai mano draugų prieš tai nukeliavo..."

Savo laiške jis dar rašė, kad jis nežina, kaip maršalui Mo-delui pasiseks išgelbėti padėtį. Bet ir jam nesiseks geriau, jei negaus stiprios aviacijos para-mos. Ir galutinai jis siūlė Hit-leriui baigti karą, nes vokiečių tauta jau užtenkamai prikentėjo.

Pakelyje prie Metz von Kluge nusinuodijo.

Model irgi neišgelbėjo fronto. Amerikiečiai jau buvo prie Ar-gentan ir veržėsi šiaurės kryp-timi. Anglai ir kanadiečiai žygia-vo į pietus ir į reples baigė suimti vokiečių armiją. Šimtas tikstančių karių beviltiškai kovė-si siaurame 35 kilometrų korido-riuje.

Nuo birželio 6 iki rugpjūčio pa-baigos vokiečiai neteko 1,300 tan-ky, 20,000 sunkvežimių, 500 sun-kiųjų patrankų, 1500 lauko patran-ky ir daug priešlėktuvinių pabuk-ly. Žmonių aukos buvo milžiniš-kos: 400,000 sužeistų bei žuvusių ir 200,000 buvo paimta nelaisvėn. Vokiečių armijoje viešpatavo pa-nika ir chaosas. Pralaimėjimas pasidarė nebeįsivengiamas.

ATSILANKĘ Į DIRVĄ 6907 Superior Ave.,

rasite ne tik naujausių ir seniau išleistų lietuviškų knygų, bet yra gausus pasirinkimas plokštelių, rankų darbo medžio drožinių, audinių ir gintaro išdirbinių.

Ištaiga atdara kasdien iki 5:30 val. vak. šeštadieniais iki 2 val. p. p.

SCHAEFER ALUS PRISTATO TARPTAUTINĮ PRO FUTBOLĄ TELEVIZIJOJE

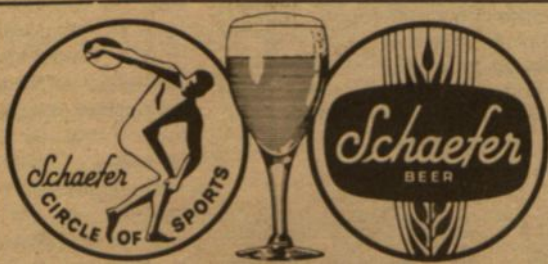

TARPTAUTINĖS FUTBOLŲ LYGOS SCHAEFER TV PROGRAMA WEWS-TV PIRMOJI SEKCIJA

June 6 4:00 PM München 1860 (Germany) vs. The New Yorkers (USA)
June 13 3:30 PM München 1860 (Germany) vs. West Ham United (England)
June 20 5:00 PM Varese (Italy) vs. The New Yorkers (USA)
June 27 5:00 PM Varese (Italy) vs. Portuguesa (Brazil)

ANTROJI SEKCIJA

July 11 5:00 PM Ferencvaros (Hungary) vs. Kilmarnock (Scotland)
July 18 5:00 PM Kilmarnock (Scotland) vs. Polonia Bytom (Poland)
July 25 5:00 PM Polonia Bytom (Poland) vs. Ferencvaros (Hungary)
Aug. 1 3:00 PM West Bromwich Albion (England) vs. Polonia Bytom (Poland)
Aug. 15 3:00 PM Playoff — Winner of First and Second Sections
Aug. 22 5:00 PM Championship — America Challenge Cup Winner of Playoff vs. Dukla (Czechoslovakia)

Schaefer Breweries, New York and Albany, N. Y., Baltimore, Md.

KAIP AFRIKIETIS RUSIJOJE MOKSLUS EINA (3)

Šių metų vasario mėnesį sti-pendininkams iš Kenijos buvo pasiūlyta stoti komsolan. Dau-gumas spyrėsi. Kai kurie įstojo. Tas este edė brangų mokymosi laiką: susirinkimai, demonstra-cijos, ekskursijos... Pasako eiti salėn: būsimi paskaita. O pasi-rodė, kad tai demonstracija prieš amerikiečius Vietname. Stipendi-ninkai įsitikinę, kad jie dar netu-rėjo progos nieko pamokti, ne-skaitant rusų kalbos ir marksiz-mo - leninizmo. Vidutiniškai kas savaitę jiems teko gaišti penkio-ve susirinkimuose ir dviejose ar trijose demonstracijose.

Studentai sugrupuoti į kursus visiškai neatsižvelgiant jų pasi-rengimo. Kenijiečiai, baigė dvy-likos metų vidurines mokyklas buvę susodinti drauge su stipen-dininkais iš Yemeno ar Angolos, baigusiais tik penkerių metų pra-dines mokyklas. Kai kenijiečiai ėmė skūstis, kad jiems nėra kas veikti drauge su tais pradžiamokslais, buvę atsakytą, kad jų ank-tesnis mokymasis čia neturės reikšmės. Tada jie suprato, kad sovietinis universitetas yra priderintas prie politinės sistemos, ir kad čia mokoma tokių mokslų, kurie žinomi ir reikalingi tik ko-munistinėj valstybėj. Bet gi jiems vistiek likę nesuprantama, kaip penkerių metų pradžios mokyklą tebaigęs "studentas" per kitus penkerius metus gali tapti gydy-toju ar inžinierium...

Nuo šių metų kovo pradžios buvęs pridėtas naujas dėstoma-sis dalykas: Lenino revoliucinė taktika 1917 metais. Kovo 18 d. kenijiečiai ėmė reikalauti, kad programa galų gale būtų papil-dyta dalykais, reikalingais jų pa-sirinkimui specialybei. Atsakymas neigiamas. Tada kenijiečiai ėmė grasyti pasitraukia iš universi-teto. Savaitę nelankę paskaitų. Pagaliau susirinkę geležinkelį storin -- gal kaip nors pateksią į traukinį ir vyksią Maskvon iš-siaiškinti. Susisiekti laiškais su Kenijos ambasada Maskvoje ne-leido, o laiškai į Keniją ir iš Ke-nijos buvę atdaromi, kontroliuo-jami, kai kurie neva būdavo išsiun-čiami, bet nebuvo gauti.

Stotyje į traukinį jų neleido, o vietoj to atsiuntė delegacijas iš

komsomolo, kurios juos visus ar-ba paskirai kvietė grįžti į bend-rabučius, jei ne ko kita, tai bent pasiūkti. Viliogę ne tik žodžiais, bet ir pinigais, ir merginomis... Kvietėjai veikė pakaitomis ir ste-bėję, ar ilgaliečiai negrai ištesės. Aštuonias paras jie taip išbuvo geležinkelio stoty, pamiegodami ant plikų suolų, nešildomose sto-ties patalpose. Ne visi ištesėjo. Iš 90-ties 75 buvo atėję į stotį, bet dalis, vienas po kito, grįžo bendrabučiuose laukti, kas bus toliau. Devintą dieną (balandžio 5) užsispyrėlių stoty likę tik 29. Trečią valandą po pietų atėjęs prarektorius Mamedovas ir pa-reiškęs, kad po 50 minučių visi čia tebeaukiantieji būsią paimti į aerodromą.

Tikrai, 3:50 valandą visi buvę suvaryti autobusan, kuris ir nuri-dėjęs aerodroman. Prieš sėsda-mi autobusan sužinoję, kad 10 komjaunuolių esą nusiųsti sau-goti bendrabučius: kad tenai be-laikiantieji neišeitų ir nesivytų aerodroman vežamųjų.

Tenai, aerodrome, nuvežtieji buvę užrakinti viename kambary ir pagrindiniai iškrėsti. Atėmę kiekvieną prirašytą popierio lapelį, 10:30 val. vakare visi 29 buvę susodinti lėktuvan ir lėktu-vas išskridęs iš Baku. Kur? Tik kai nusileidę "suklėliams" pa-aiškėję, kad jie skraidinami na-mo.

Iš 90-ties, 61 dar liko. Tik 29, kaip "beviltiškai negabūs", taip tapo gražinti Kenijon, per pusme-tį "nieko neišmokę". Iš tikrųjų tai jie gana daug išmoko. Jie suži-nojo, kad veltui Afrikos negras svajoja Sovietijoje išmokti medi-cinos ar technikos. Sužinojo, kad ten mokoma tik marksizmo-le-ninizmo ir revoliucinės taktikos. Stipendijos duodamos mokytiis ne gydytojais ar inžinieriais, o mo-kytis komunistais. Sužinojo, kaip atrodo svajonė -- gyventi komu-nistų tvarkomam krašte. Bent Nyangiros tenai praleistas pus-metis nenuėjo veltui. Įgytą paty-rimą įsiai jau skelbia Afrikoj ir net Amerikoj. Tik inžinieriaus ar gydytojo mokslui stipendijos įsiai vis dar tebesidairo. Dabar, tur-būt, jau atsargiau dairios.

Kas tik turi gerą skonį,

Viską perka pas Lieponį!

FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western,
tel. PROSP. 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmad., ketvirtad. ir penktad. nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 val. iki 5 val. p. p.

PELNYKITE DIVIDENTUS KETVIRČIAIS VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

4½% DIVIDENTAI IŠSIUNČIAMAI PAŠTU
KETVIRČIAIS... INVESTMENT
SĄSKAITOMS.

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650
Juozas F. Gribauskas, sekretorius
Chicago Phone: Area Code 312; 242-4395;
Suburban Phone: 656-6330.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 19156907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.KRAUJO IR DOLERIŲ
BALANSAS

Artėja Birželio 13, mūsų partizanų prisiminimo diena. Spaudoje skaitome, kad dar net šiuo metu tenka raginti keletą tūkstančių lietuvių įsigyti bilietus į rengiamą Chicago Lietuvos Operos koncertą, vietoje keliolikai tūkstančių nepatenkintųjų kaltinus koncerto rengėjus už bilietų trūkumą. Nenoromis peršasi klausimas, kiek būtų galima pasirinkti laisvą vietą tuo atveju, jei vietoje modernios salės sėdynių mums būtų siūlomi partizanų postai kovos lauke, kaip prieš pora dešimtųjų metų juos turėjo užimti mūsų broliai.

Jau vien tik žuvusiųjų lietuvių partizanų skaičiaus santykis su jiems pagerbti galimu koncerto dalyvių skaičiumi rodo, kad yra kažkokios netvarkos šiame kraujo ir dolerių balanse. Jei graikai, romėnai, germanai, romanai, su miais ir kitos tautos didžiuojasi savo herojiniais epais, tai lietuvių ir šiandien pasigudžia esą taikų žemdirbių tauta, kuriai labiau dalgis, o ne kardas rūpėjo. Ir vėl kyla klausimas, ar mūsų viltys, mintys, galvosena ir veikla nepasuko atšakiniais bėgiais, jei taip lengvabūdiškai praleidžiame puikią progą patys be pažūrų skirtumų didiems žygiams susiburti, jaunomenei kilniais idealais uždegti ir amžiams bolševikinę kraują apkrėkėjusią penkiakampę civilizuoto žmogaus istorijoje gėdos ženklui simbolinti. Ar kitų tautų dainias žodžiai apie mitinius karžygius būtų vertesni už mūsų tautos realių didvyrių siaubingą gyvybės ir mirties simfoniją už tautos laisvę ir ateitį?

Kai šiandien su pagrindu rūpinamės lietuvių jaunąja karta išeivijoje ir baiminamės dėl josios tautinės priklausomybės, pasirinktosios priemonės šio tikslo siekiant, vertos gilaus persvarstymo. Būtų nekuklu manyti, kad pakaktų vos kelių eilučių šiai painiai problemai išspręsti, tačiau sankryžose nereikia nedaug žodžių rodyklių. Jei visų tautų herojiniai žygiai yra tas tiltas, kuris jungia amžių glūdumų su brėkstančio rytojaus aušra, tai kodėl mes iki šiolie galšome išeivijoje pasinaudoti tikriausiai likimo mums suteikta proga sužiesti vienon grandinėn protėvių kovas prie Durbės, Šiaulių, Vork-

los su tėvų grumtynėmis prie Širvintų, Radviliškio, Alytaus ir brolių narsa prie Kalniškių, Marginių, Žiemkelio ir Gerčių? Kodėl mes iki šiolie vengėme partizanų lygiaverčių epiniams žygiams kovų savo šeštadieninėse mokyklose, patiems jauniems skirtose knygėlėse, o jų alkaną vaizduotę šlaip jau soti nome, tiesa, nemenkesniais epais apie Ivo Jima, Termopilus, Valley Forge ar Marną?

Birželio 13 koncertas partizanams pagerbti yra vėloka, bet vis tiek gera proga perkainuoti aukščiaul minėtą kraujo ir dolerių balansą. Atrodytų, kad tokio vertybių rūšiavimo geriausia pradžia būtų mūsų šeštadieninėse mokyklose įvestas lietuvių tautos už laisvę kovų kursas. Jei reikia, tai turėtų būti padaryta geografijos ir panašių antraeilių mokymų dalykų sąskaita. Šio siūlomo kurso rėmuose partizanų žygių turėtų užimti vieną iš ryškiausių vietų. Mūsų jaunimui partizanų žygiai būtų ne tik suprantami, bet ir savi bei širdžiai artimi.

Toks kursas būtų ir pradžiai partizanų žygius svetimos antibolševikinės studijose besimegentyse. Kiekvieną atvejų, šio naujausiojo ne tik lietuvių tautai, bet ir visai žmonijai svarbaus herojinio etapo už laisvę pasaulio istorijoje išryškėjimas yra būtinas, ir jis gali būti atliktas tik mūsų priaugdančio jaunimo būsimose akademiniuose studijose. Jei tai neįvyks, bus ne jaunosios kartos, ne partizanų ir ne šio didžiojo vertingo koncerto rengėjų, bet mūsų vyresniųjų kaltė, jų šin darban nepaskatinus ir nemukreipus. Gi šitai atlikti mums nereikia žinoti, kokių kas esame pažūrų ir nusistatymų, lygiai taip pat, kaip nereikėjo savo pažūrų pasakyti agonijos replėse sukaustytam mūsų broliui mažai kam žinomose Lietuvos pakele, miškuose ir skynimuose, sodybose ir įdubusiuose bunkeriuose.

A. Naudžius

Skaityk ir platink
DIRVĄGERIAUSIAI PAILSĖTI PER ATOSTOGAS GARSIAJE
CAPE COD - OSTERVILLE
KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽO — GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE
JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir k. dekoratyvinių medžių parko. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus jūros pliažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Visa tai suteiks Jums tikrą poilsį ir sustiprins sveikatą, todėl visi maloniai kviečiami atvykti praleisti savo atostogas.

Atidaroma vasarą nuo
birželio mėn. 15 d. iki rugsėjo 15 d.Iš anksto kreiptis Ed. Jansonas, 15 Rosedale Street,
Boston, Mass. 02124. Tel. 288-5999, o po birželio 15 d.
tiesiai į vilą Audronė, Mrs. Marija Jansonas, Oster-
ville Cape Cod, Mass. 02655.JAV KONGRESE KELIAMAS
SOVIETŲ KOLONIALIZMO
LIETUVOJE KLAUSIMAS

Gegužės 17 Atstovų Rūmų Užsienų Reikalų Komisijos Pakomisis Europos Reikalams pradėjo naują eilę apklausinėjimų apie padėtį sovietų okupuotose Pabaltijo valstybėse. Pirmuoju buvo klausiamas Vilko ir Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas min. V. Sidzikauskas. Jis pradžioje glausiai priminė Lietuvos-Rusijos santykius nuo 1795 (trečias Lietuvos-Lenkijos padalinimas) iki mūsų dienų. Sugrąžinęs kompartijos programos reikalavimus su gyvenimo faktais ir reiškiniais okup. Baltijos kraštuose, Sidzikauskas liudijo, kad pastaraisiais metais rusinimo pastangos ten yra sustiprintos, kad net pvz, tautinis folkloras -- liaudies dainos ir šokiai -- yra tempiamas ant vadinamo "proletarinio internacionalizmo" kurpaliaus, nekalbant apie Pabaltijo tautų istorijos grubų falsifikavimą. Rusų kalba pirmąją vadinamose "sajunginėse" Baltijos kraštų įstaigose, kaip paštas, geležinkelis, oro susisiekimas. Nuo Chruščiovo mokyklinės ir teisminės "reformos" rusų kalbos pozicijos sustiprintos ir švietimo bei sovietinio teisingumo įstaigose. Daugelio fabrių pavadinimai grynai rusiški, taip pat daugelio kolchozų. Pvz, Lenino vardu yra 59 kolchozai, Černiakovskio -- 32, Mišurino -- 25, Ždanovo -- 22, Kalinino -- 17, Kirovo -- 14, Čapajevo -- 10, Dzeržinskio -- 9, ir pan. Aukštosiose ir specialinėse vidurinėse mokyklose yra studentų grupės, kurioms visi dalykai dėstomi tik rusų kalba. Partijos ir administracijos viršūnėse rusų keltis kartus daugiau, nei jų gyventojų procentas. Pvz, Lietuvos kompartijos centro komitete iš 123 narių -- 40 rusų, Lietuvos aukščiausiamosios sovietų iš 290 narių -- rusų 64, vadinamoji "Ministrų Taryboje" iš 29 narių -- rusų 9. Toliau Sidzikauskas priminė, kad vien 1941 m. sovietų masinių deportacijų aukomis tapo daugiau kaip 100,000 Pabaltijo valstybių gyventojų. Nuo 1944, antrą kartą Sovietų Sąjungos armijoms okupavus Estiją, Latviją, Lietuvą, Baltijos tautos yra netekusios daugiau kaip 10 procentų savo gyventojų. Gyventojų išskėlimas iš gimtinių tebevyksta, tik Chruščiovas vietoj prievartinį masinių deportacijų įvedė "savanoriškus keliajimus" į Kolos pusiasalio statybas, į plėšinių žemes ir t.t. Tuo keliu kasmet pvz, iš Lietuvos pasiunčiama "komunizmo statyti" į Kazakstaną, Sibirą, Kolą apie 10,000 lietuvių, daugiausia jaunų specialistų. Savo ruožtu tuo pat metu į Pabaltijo kraštus gabenami rusų kolonistai. Pačių sovietų duomenimis Lietuvoje ir Estijoje tik 3/5 metinio gyventojų prieauglio yra gimimo rezultatas, o 2/5 -- yra kolonistų importo rezultatas. Faktais ir skaičiais Sidzikauskas paaiškino religijos ir bažnyčios padėtį, desakruotas ir suprofanuotas Vilniaus bažnyčias vardais suminėdamas. Jis paneigė tariamą Kremliaus politikos religijos atžvilgiu sušvelnėjimą. Atvirkščiai, pastarųjų metų reiškiniai ir faktai tvirtina, kad antireliginė akcija tik labiau sisteminta ir stiprinama.

Tuoju po Sidzikausko buvo klausinėjamas tik vasario 28 Lietuva palikęs A. Milukas, kuris nuo 1948 iki 1956 buvo deportuotas Vorkuton, Milukas nedvejodamas patvirtino visą Sidzikausko parodymą, nuo savęs pridurdamas, kad okup. Lietuvos jaunosios kartos tautinė sąmonė tebėra gyva ir patriotizmas labai didelis.

Kongresmanas Frelinghuysen teiravosi, kuo JAV galėtų padėti Pabaltijo tautoms atgauti savo valstybinę nepriklausomybę ir ar sovietinis rusinimas nesunaikins tautų individualybės? Jam buvo paaiškinta, kad Pabaltijo tautų pasipriešinimas rusinimui yra nepalūžęs, kad laisvųjų lietuvių ir laisvojo pasaulio solidarumas jų pastangoms labai reikšmingas. Tarp JAV paramos buvo pabrėžtas Amerikos nepripažinimas sovietų prievartinės inkorporacijos aktu, Amerikos skelbiama Pavergtųjų Tautų Savaitė, Jungtinių Tautų specialioji komisija dekolonizacijai.

Kongresmanas Selden labai įdomavosi Lietuvos jaunimo nuotakomis, kurias jam reijefingai nušvietė Milukas.

Kongresmanas Hamilton klausė Sidzikauską apie Rytų - Vakarų ūkinius mainus -- ar jie sovietų pavergtoms tautoms naudingi, ar kenksmingi. Kongresmanas Dervinski teiravosi apie plaukiojančios radijo stoties galimybes, o pakomisis pirmininkė Mrs. Kelly -- apie galimybę gauti iš Vakarų knygas ir žurnalus.

Sidzikauskas ir Milukas paaiškino, kad ūkiniai santykiai gali būti naudingi pavergtoms tautoms, gali būti ir žalingi. Faktiškai ūkiniai santykiai suokup. Pabaltijo valstybėmis yra neįmanomi, nes tarptautiniai ūkio santykiai yra išimtinai Kremliaus žinioje. Vadinamos "respublikos" tik klusniai vykdo Kremliaus nurodymus. Apskritai ūkiniai santykiai visada turėtų būti Vakarų siejami su tam tikrais politiniais reikalavimais sovietams. Tada jie tikrai padėtų grąžinti laisvę. Dėl plaukiojančios radijo stoties liudytojai buvo santūrus, kad tokia priemonė kartais nelauku neišprovokuotų pavergtųjų entuziazmo, kuris galėtų baigtis katastrofiškai, kaip 1956 m. Vengrijoje. Liudytojas Milukas paaiškino, kad iš Vakarų knygos Lietuvoje prieinamos tik "išrinktiesiems". Laisvai jų negalima gauti.

Apklausinėjimus pakomisiui baigus, pirmininkė E. Kelly Atstovų Rūmų pilnačiai tarp kita ko pareiškė:

"Antrasis pasaulinis karas visoms Europos tautoms atnešė daug nelaimių ir skurdo, tačiau trims Pabaltijo respublikoms jis buvo tragiška katastrofa. Pirmojo Pas. karo pabaigoje atgavusiomis laisvę, šaunioms estų, latvių ir lietuvių tautoms paskutinio karo pradžioje vėl buvo valstybinė nepriklausomybė išplėsta, gimtoji šių baltiečių žemė paversta sovietinės imperijos dalimi. Šimtai tūkstančių estų, latvių ir lietuvių deportuoti į Sov. Sąj. Tai toks karo palikimas šioms nelaimingoms tautoms...

Antrojo Pas. karo gale Pabaltijo tautos tikėjosi, kad, po visų sudėtų aukų ir iškentėtų kančių, joms bus leista gyventi taikoje ir rūpintis savo nusiaubytų kraštų atstatymu. Deja, jų lūkesčiai buvo žiauriai nuvilti. Užuot sulaukusios laisvės, sulaukė Sovietų Sąjungos joms užkurtų komunistų totalistinių režimų. Ir po šiai dienai jos yra savo gimtojo žemės laikomos svetimųjų priespaudoje. Sovietinių tyronų joms užkurtos vergijos 25 metų sukakties proga mes viltingai apeliuojame už jų laisvę ir nepriklausomybę.

Šiuo metu Pakomisis (Europos Reikalams) tęsia apklausinėjimus dėl Pabaltijo tautų persekiojimo. Jau apklausinėjimų pradžioje gegužės 17, aš patyriau apie rusifikaciją ir kolonializmą Latvijoje, Lietuvoje ir Estijoje, apie paneigtą kultūros laisvę, apie rusų kontrolę. Aš laikiu, kad Jungtinės Amerikos Valstybės ir visas laisvasis pasaulis atnaujintų savo ryžtą už šių kraštų laisvę. Aš tikiu, kad laisvasis pasaulis vieninai susitelks Jungtinėse Tautose nutarimui, reikalaujančiam, kad Rusija pasitrauktų tiek iš Pabaltijo valstybių, tiek ir iš Balkanų".

JAV Kongreso Pakomisis apklausinėjimai ir Pakomisis pirmininkė Mrs. E. Kelly pareiškimas yra naujas reikšmingas žingsnis laisvės kovų 25 metų sukakties atžymėti ir okupanto užmačioms demaskuoti.

ELTA

* UKRAINOS ANGLIES KASYKLA Nr. 9 (prie Lvovo) buvo išskirta iš griežto Maskvos planavimo, leidžiant ten išbandyti prof. Libermano "kapitalistinius" produkcijos ir pelno paskirstymo metodus. Rezultate, produkcija pakilo 33 nuoš., darbininkams pakilo uždarbiai. Net Izvestijos nebegalėjo nuslėpti savo džiaugsmo, rašant, kad "kasykla pažengė toki šuolį pirmyn, kad prašoko net šilčiausių to bandymo pritarėjų viltis, kurių jie ir nesapnavo".

ALT S-gos Seimas New Yorke

(Atkelta iš 1 psl.)

2 buvusių Sąjungos pirmininkų Antano Olio ir Motiejaus Colney, 3-jų s-gos vicepirmininkų: Dr. Dirmelkio, Juozo Tysliavos, Jono Paplėno, s-gos išdininko Juozo Ginkaus, visos eilės Sąjungos Tarybos narių, skyrių pirmininkų ir skyrių valdybų narių ir Sąjungos narių. Sąrašas per ilgas ir per skaudus, kad visus išvardinti. Jų visų atmintį prašau pagerbti atsistojimu ir tylos minutę.

Baigdamas šį savo suvažiavimo atidaromąjį žodį, drįstu Sąjungos vardu užtikrinti mūsų šio posėdžio svečių-kitų organizacijų atstovus, kad pasikeitus Sąjungos vadovybei, galimas laikas kad pasikeis kai kurie veikimo metodai, ar vienos, ar kitos veiklos srities akcentavimas, bet esu tikras, kad Tautinė Sąjunga ir toliau pasiliks jauna ir energinga organizacija su tvirtu įsipareigojimu savo veikloje vadovautis pirmoje eilėje principu, kad pastangoms ir veiklai Lietuvai išvaduoti ir lietuvių Amerikoje išlaikyti turi nusilenkti visokia kita veikla, net puikiai žinant, kad nuo to dažnai nukentės ir pačios organizacijos stiprėjimas".

Posėdyje dalyvavusių svečių sveikinimai buvo pradėti Gen. Konsulo V. Stašinsko žodžiu, pabrėžusiu, kad tautinė srovė jau nuo tautinio atgimimo priešaušrio vaidino labai svarbų vaidmenį. Tos srovės rankose buvo ir atkurtos valstybės vairs, išvedęs Lietuvą į toli pažengusių valstybių eilę. Nėra abejonės, kad ir dabar vedamai kovai, kuri išves į Nepriklausomą Lietuvą, savo darbu S-ga pasitarnaus.

VLIK ir Lietuvos Laisvės Kto pirm. V. Sidzikauskas užakcentavo tautinės srovės ideologinį pradą, dėdą kartinu ak-

meniu kovoje už tautos laisvę. Toji kova ir atsakomybė šiuo metu pasidarė dar didesnė, nes komplikuotesnė tarpt. padėtis. Užsitiesusį skaudų likimo bandymą atlaikysime būdami vieningi tiek S-gos darbuose, tiek visuomeniniuose santykiuose. Ypač šie 25-ji pavergimo metai privalo būti mūsų veiksmo ir kovingumo metais.

PLB pirm. Juozas J. Bachunas perdavė Seimui šiltes linkėjimus visų po pasaulį išblaškytų lietuvių vardu. Kaip vienas iš tautinės srovės veteranų išreiškė viltį, kad ateityje tokia pat štempimu visi dirbsime mūsų tėvynės Lietuvos garbei.

ALT valdybos vardu sveikinimus perdavė inž. Eug. Bartkus.

BALF reik. vedėjas kun. L. Jankus, padėkojęs už ligšiolinę paramą šelpiant vargstančius brolius, palinkėjo laikytis ištvermingai, nes darbas lauks ir Lietuvą išlaisvinus. O šalpos darbas bus baigtas tada, kada nudžius ne tik tautos liejamas kraujas, bet ir mūsų vargstančių brolių ašaros. Kanados Lietuvių Tautinės S-gos vardu K. Kalendra perdavė geriausių linkėjimus, pasižadant ten sekti Amerikoje veikiančių kolegų pėdomis.

Dr. Vl. Ramanauškas pasidžiaugė gražiu ir darniu ALT S-gos ir Vilties d-jos bendradarbiavimu.

Lietuvių Fondo valdybos pirm. T. Blinstubas, sveikindamas Seimo dalyvius, išreiškė viltį, kad aktyvus prisidėjimas prie LF tikslių ateityje bus naudingas ir Sąjungos darbams.

Po sveikinimų į kalbėtojų tribūną buvo pakviestas prelegentas inž. Jonas Jurkūnas, kurio kalbą ištisai perdavėme praeitame Dirvos numeryje.

SVEIKINIMAI ALT S-gos SEIMUI

Esu giliai dėkingas Jums ir Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Centro Valdybai už malonų manęs ir Ponios O. Kajeckienės prisiminimą ir kvietimą dalyvauti ALT S-gos Seime bei Bankete, Statler Hilton viešbutyje, New Yorke, š. m. geg. mėn. 29 ir 30 d.d.

Deja, nei man nei Poniai O. Kajeckienei nebūs įmanoma tuo metu ištukti — tose išskilmėse dalyvauti. Mes tai labai apgailestaujame.

Labai nuosirdžiai sveikinu Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Seimo vadovybę ir dalyvius.

Sekdamas ALT S-gos veiklą organizaciniais, spaudos, lietuviybės išlaikymo, o ypač Lietuvos laisvinimo klausimais, džiaugiuos Jūsų Sąjungos vadovybės ir narių sumanumu, energija bei dinamizmu ryžtingai ir nuosirdžiai spręsti kylančius klausimus. Gėriuos ALT S-gos vieningumo ir solidarumo dvasia, kuri plačiai atspindi jos šakotoje veikloje.

Linkiu ALT S-gos Seimui sėkmės ir kartu ryžto ateityje dar labiau praturtinti ALT S-gos veiklą darbais, kurie pasitarnautų ALT S-gos garbei ir kartu priartintų Lietuvos laisvės ir tikrosios nepriklausomybės rytą.

Gilia pagarba

J. Kajeckas,
Lietuvos Atstovas

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje vardu sveikinu Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Seimą, vadovybę ir atstovus, susirinkusius į New Yorką svarstyti savo organizacijos reikalų.

Džiaugiuosi, jog tautinės sąjungos idėjos sutampa su Susivienijimo Lietuvių Amerikoje siekimais — dirbti tautinį ir kultūrinį darbą lietuvių tautos garbei, jos naudai ir laisvei.

Linkiu Seimui geriausias sėkmės atlikti numatytus ir svarbius darbus.

Povilas Dargis,
Susivienijimo Lietuvių Amerikoje,
prezidentas

Lietuvių Studentų Tautininkų Korporacijos Neo-Lithuania Vyriausioji Valdyba nuosirdžiai sveikina Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Seimą įvykstantį New Yorke. Linkėdama sėkmingai išspręsti visus klausimus, padaryti gerų nutarimų ir išrinkti naują Centro Valdybą, kuri ir toliau ryžtingai tęstų rimtą ir svarbų Tautinės Sąjungos darbą.

Vaclavas Mažeika,
Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdybos
pirmininkas

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos visuotinio suvažiavimo proga linkiu Jums, visiems Valdybos nariams, suvažiavimo delegatams ir svečiams puikių sėkmės. Ta pačia proga malonekite perduoti geriausių linkėjimų "Dirvos" redaktoriui p. J. Čiuberkiui ir kitiems to laikraščio darbuotojams.

Visa eilė ALT S-gos narių yra prisidėjusi prie rezoliucijų pravedimo darbo visais galimais būdais. Jiems visiems Komiteto ir savo vardu nuosirdžiai dėkoju. Darbas dar nėra baigtas. Visas šis žygis dar pareikalauja daug pastangų, laiko, darbo ir piniginių išteklių. Tikiu, kad ALT S-gos nariai, kurie iki šiol šį darbą rėmė, ir toliau šiam Komitetui talkininkaus.

Dar kartą linkiu Jums visiems puikių sėkmės ir darbingo suvažiavimo.

Su geriausia linkėjimais,

Leonardas Valiukas,
Rezoliucijoms Remti Komiteto
pirmininkas

AKIMIRKOS

Ar apsiginsim nuo liūdesio?

Ne, nuo liūdesio neapsiginsim. Tat kiekvienam mums aišku, kaip kas besidžiaugty laimingomis akimirkomis, kaip save prigaudintų, kaip vaidintų savimi pasitenkinusio ir turtus padidinusio vaidmenį, lydi ir lydės mus liūdesys, kaip neišvengiamas šešėlis saulėtoms dienoms.

Ne, liūdesio visiškai nesunaikinsim, nebent kiek jį sumažinsim. Net ir tie, kuriems nėra ko liūdėti ir tik geru naujų gyvenimų džiaugtis. Net ir tie, kurių praeitis, kaip jie kartais sako, "neliečia", kadangi jie tik dabar užaugo, naujose vietose ir su nauju turiniu, ir žiūri jie ne atgal, o tik pirmyn. Užsina valandos ir jos visada užeis, net ir tiems praeities "neliečiamiesiems" kada jie pajus nerimą ir liūdesį, - iš tikrųjų, tuštumos skausmą, išrautojo konvulsiją, lyg nepalaistytų savo šaknų sausumą.

Ir mano nerimas kyla, net baimė, kai ateina birželis, ypač šių metų birželis. Jau tiek laiko ir vis tobulai nesėkmingai esu maitėjęs prieš šio mėnesio ašarų vėtrą. Niekas negalima padaryti. Per šį mėnesį mes vis dar daugiau liūdime, dar gaudžiau verkiamė, kaip kadaise žydai prieš upės kranto Babilonijoje.

Ne, neapsiginsim nuo liūdesio, ypač šiemet. Tada jau buvo matyti iš gausių ir organizuotų pasirodymų liūdėjimo puotoms.

Kai senovėje stambi dalis tautiečių išvyko į užjūrus laimingesnio gyvenimo paieškoti ir kai po praėjusio karo vienu ypu dešimtys tūkstančių, kaip sakoma, buvo išstremti, - sveturių šikštelė mes labai pamėgom sukaktuves. Nėr ko daug sakyti, - jos turi savo prasmes ir daug gerų pusių. Tačiau mes, matyt, taip vis tautiniame gyvenime grįžtam atgal.

kad imam puotauti sukaktuvėmis, ir beveik visi svarbiausi mūsų laiko periodai būna matuojami gangreit tik minėjimais ir paminėjimais.

Kai šiandien praskrendančio paukščio vingiu pamėginu prisiminti kai kurių ryškųjų mūsų minėjimų turinį ir dvasią, man ėmė darytis nejuoku. Ir svyrudamas pradėjau savęs klausiti: ar dar yra vilties apsiginti nuo liūdesio, nuo nuolatinio ir vis pakartojamo skausmo, nuo senų žaizdų draskymo, nuo gaudulinių jeremijadų ir ašarų marių?

Iš ko dabar susideda mūsų tautos istorija, ta garbingoji senovės, ta praeitis, iš kurios turėtume semtis stiprybės? Aišku, kitaip ir būti negali, - iš sukaktuvių ir jų minėjimų. Ir tuos minėjimus mes vis labiau ir labiau pradėjome akcentuoti labai ypatingu būdu. Visi mokyklų vaikai ir anksčiau žinojo, kad pirmasis istoriškai uždokumentuotas Lietuvos karalius Mindaugas buvo klastingų giminių nužudytas. Bet tremtyje iš to fakto mes padarėme sukaktį, ir neper seniai mūsų spauda yra jau minėjusi Mindaugo nužudymo sukaktuves.

Kita reikšminga sukaktis, dar nepriklausomoje tėvynėje pradėta minėti, buvo Vytauto Didžiojo mirtis, visuomet gaudžiai surišama su kitu istoriškai reikšmingu faktu, - kai klastingi lenkai pagrobė karališkąją Vytauto kartūną. Šią iš esmės liūdną mirties sukaktį ir politiškai dar liūdną karališkos kartūnos pavogimą mes įstatymu buvome paskelbę Tautos Švente. Su pasaldintu išaiškinimu, kad rugsėjo aštuntoji diena nors ir nebuvo, bet turėjo būti diena, kad Vytautas ruošėsi užsidėti karališką kartūną.

Vėliau mūsų didžiosios valstybinės ir tautinės sukaktuvės kiek

BRONYS RAILA

apsilpsta. Bet tremtyje jau kartą radome reikalingą paminėti... baudžiaivos įvedimo sukaktuves. Ir daugelį kartų tai viena, tai kita proga spaudos uždraudimo sukaktuvės: arba metus, kaip spauda lotyniškais raidėmis Rusijoje buvo mums uždrausta, arba, kai draudimas buvo panaikintas. Protarpiais dar prisimindavom ir suklindimų sukaktuves, bet jų minėjimai kažkaip praedavo be didesnio pasisekimo.

Kur lietuvis savo priešą sumuša arba bent jam atkakliai mėgino pasipriešinti, ten mūsų minėjimai išleina blankūs, be tampos, be širdies. Bet ten, kur mus priešas nuveikė, ar mums didžiulių skriaudų padarė, ar iš viso, kur kas nors įvyko labai liūdnai, tai mes pulkiai paminim, aprašom, aprašom ir giliausiai išgyvenam.

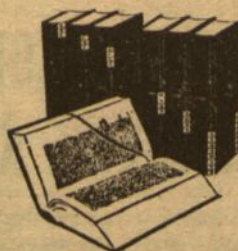
Matyt, toks įgimtas tautinis būdas. Mes vis labiausiai norime paminėti, kur mums buvo skaudu ir kur mus priešas mušė. Ir likimas, lyg tyčia, tų malonių mums vis nepagailėdavo. Klaipėdos išvadavimo ir grįžimo į Baltijos pajūrį sukaktis niekad taip gerai nepasisekdavo ir tautos dvasinių gelmių nesužadindavo, kaip Vilniaus pagrobimo sukaktis. Spalio Devintoji, - klastingas lenkas sula užė Suvalkų sutartį ir užgrobė mūsų sostinę! Štai reikšminga ir emocijų prikrauta sukaktis, kuri buvo tikrai paminima kas metai, o su geru pagrindu nepamirštama ir dabar, nors Vilnius jau seniai, seniai nebėra klastingų lenkų rankose, o broliškiosios ir šlovingosios rusų tautos globoje.

Ir nežinau, ką mes čia tremtyje šiltnamio vasaros savaitėmis beveiktume, ką įdomesnio beturėtume paminėti, jeigu šlovingeji maskoliai mums broliškai nebūtų parūpinę dar vienos sukaktuvės. Baisieji birželio įvykiai, tūkstančių nekaltų lietuvių trėmimai į Sibirą! Ši sukaktis taip tiršta pergyvenimais ir turi visus elementus pačiam giliausiam ir juodžiausiam liūdesiui, kad jau per du dešimtmečius ji mums virto pati didžiausia vasaros sezono minėjimų šventė.

Savo svarbumu ji neginčytinai dabar eina tuoju po Vasario Šešioliktosios. Net vadovaujantieji veiksniai turėjo dėl to turtis ir pagaliau surasti abiem pusėm naudingą kompromisą. Vasario Šešioliktosios minėjimus organizuoja ir praveda ALT, ir jo išdan eina visos tuomet surenkamos aukos. Liūdnųjų birželio įvykių minėjimus pagal galimybes rengia Bendruomenė, ir... aukos eina Bendruomenės išdui. Aišku, išmintingiau susitarti nebegalima.

Na, galiausiai ir su nekantrumu jau iš anksto pradėjome laukti vėl naujų sukaktuvių. Labai svarbių ir labai dėkingų, kur mūsų tautinis būdas gali nertis lyg lydeka į Nemuną. Visi veiksniai jau nuo pernai sukruto ruoštis, planuoti ir informuoti visuomenę komunikatais, atsišaukimais, trumpomis žinutėmis per visus laikraščius. Netenka abejoti, kad šiais metais liūdnųjų birželio įvykių emocijinis liūdnumas ir skausmingumas tikrai galės būti padvigubintas, kaip apsijungęs Vilkas jau kartą skelbė rezoliucijoje.

Tai Lietuvos okupacijos

DIRVOS PRENUMERATORIAMS
PUIKI PROGA ĮSIGYTI AR
PADOVANOTI LIETUVIŠKĄ KNYGĄ

TIK TRUMPAM LAIKOTARPIUI Vilties leidykla suteikia progą Dirvos prenumeratoriams papigintai įsigyti šiuos rašytojų leidinius:

Vincė Ramono — DAILININKAS RAUBA — novelės — pardavimo kaina \$3.00
Alės Rūtos — KELIAS Į KAIRĘ — premijuotas romanas \$3.00
R. Spalio — ALMA MATER — romanas \$5.00
B. Armonienės — PALIK AŠARAS MASKVOJE — atsiminimai iš Sibiro \$3.00

VISAS 4 KNYGAS PERKANT AR UŽSAKANT IŠ KARTO, MOKATE TIK 10 DOLERIŲ!

Įsidėmėkite, ta nuolaida naudojasi tik Dirvos prenumeratoriai, perką ar užsisaką nurodytas knygas per Dirvą. Be to, toji nepaprastai didelė nuolaida veiks tik labai ribotą laiką.

Patartina paskubėti ir išvardintąsias knygas skubiai įsigyti ar užsisakyti paštu, siunčiant čekį ar pašto perlaidą DIRVAI, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

Ta proga per Dirvą patariame paskubėti įsigyti:

A. Merklio — ANTANAS SMETONA — monografija — kaina \$12.50
LAISVĖS KOVŲ DAINOS \$ 5.00
B. Armonienės — LEAVE YOUR TEARS IN MOSCOW (angl. laida) \$ 3.95
K. Almėno — UPĖ Į RYTUS, UPĖ Į ŠIAURĘ (2 d. romanas) tomas po \$ 3.00
A. Mackaus — CHAPEL B — poezija \$ 3.00
J. Mikuckis — DERLIAUS VAINIKAS — poezija \$ 4.00
B. Railos — IŠ PASKENDUSIO PASAULIO \$ 5.00
B. Railos — TAMSIAUSIA PRIEŠ AUŠRĄ \$ 5.00

Visa eilė kitų lietuviškų knygų. Teiraukitės!

sukaktis, tai Lietuvos pavergimo dvidešimt penkerių metų sukaktuvės! Aš čia neiškraipau nei žodyno, nei stiliaus, - įvairiuose laikraščiuose jau daugelį kartų skaičiau kaip tik tokiais žodžiais paskelbiamus vienos ar kitos reikšmingos organizacijos apgarsinimus.

Ir neturėjau nė mažiausio noro ta dingstimi nustebti, ką išjuokti ar priekaištauti. Tų visų pranešimų autoriai juk yra geriausių norų ir patriotiškiausių nusiteikimų. Norėjau tik atžymėti, kaip ramus ir gal jau pavargęstekančio mūsų gyvenimo kronikinkas tą žavėtinai būdingą stilių, tobulai išreiškiantį mūsų tautinį būdą ir genialiai surandantį pačius tinkamiausius žodžius.

Paminėti okupaciją, paminėti tautos pavergimo sukaktuves, šaukti tautiečius į susirinkimus ir pobūvius tokiam liūdnam įvykiui prisiminti ir drauge pasisemti jėgų ateities darbams, - tai juk tipiška lietuviškas bruožas.

Žmonijos kultūros istorija, ypač grožinė literatūra bei religiniai menai žino laikotarpius ir paskirus kūrėjus, kai įsiviešpatuoja pesimizmas, tragiški ir niūrus tonai, liūdesys ir skausmas, naktinės aimanos ir dejonės, gyvenimo beprasmiškumas, žmogaus bejėgiškumas, net mirties ilgesys.

Štorkios nuotaikos taip giliai perskverbia visą žmogaus egzistenciją, taip ją mado ir mirkdo, kad galiausiai tokių filosofijų ir meno kūrėjų, o taipgi ir jų skaitytųjų pradeda jausti, kaip prasminga ir tauru yra kentėti, kaip malonu liūdėti, kaip gera vis daugiau ir daugiau kanintis, kaip būtina sėdėti su erkėčių vainiku ant galvos, kaip kilnu rodyti širdį, pervertą septynių kalavių...

Likimas mums nebuvo šykštus laiks nuo laiko praeityje kiek

papildyti tokių nuotaikų. Bet dabar mes į šias nuotaikas ir jų stilių jau vis gilyn ir gilyn paskestame. Ir mane apima šiurpas: kada ir kaip apsiginsim?

Tautos būdas nekinta nei dienos, nei mėnesiais, ir skubių permainų nelauktina, kad ir kaip kas kitaip jaustume, liūdnuosius įvykius išgyventume ir savo bendralaičius kitiškai jausti skatintume.

Man liūdesys pasiskonėjimo neduoda, tik vargina ir dūdo. Ir jeigu dar galutiniai nepavargau, tai vis dėlto stipriai nusibodo ko ne kasmet skatinti brolius bei seseris nors kartą atsikvošėti ir emocijų ratą pasukti į kitą pusę. Išgyventi, jausti ir prisiminti ne tiek tai, kur mus priešas mušė

ir skriaudė, kada pralaimėjome ar mirėm, kentėjome ir verkėm, - bet tai, kur mes priešus mušėm, kur mūsų žygius vainikavo laimėjimai, kur kas nors gimė, o ne mirė, kur ėjo kovos sutvirta viltimi, kur dvasios atkaklumas brandino pergale, kur pasitikėjimas veiksmų ateitimi ją, kartą prarastą, vėl iš naujo atneš. Ar taip kada įvyks? Ar tipingas lietuvis ir toliau vis liks rymoti, it atšerpetojusio medžio smūteklio skulptūra?...

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

VASAROS ATOSTOGAS
MALONIAI KVIECIAME PRALEISTI

MEŠKOS VASARVIETĖJE

42 Beach Street
Monument Beach, Cape Cod, Mass.
Tel. 759-3251 (Area Code 617)

Rami poilsiui aplinka, šiltas Atlanto vanduo, baltas papludimo smėlis, geras maistas ir malonus patarnavimas užtikrina užsitarnautą poilsį.

Laisvalaikio pajvairinimui:

- valtis — žuvalimui
- teniso aikštė
- sail-fish buriavimui
- vakare tėvams išvykus prižiūrimi vaikai.
- stalo tenisas

Sezono pradžia birželio mėn. 19 d. Prašome rezervuoti sau vietą iš anksto:

S. M. Lušys,
88-01 104th Street, Richmond Hill 18, N. Y.
Tel. VI 9-1193 (Area Code 212).

I. Veitas,
72 Congress Street, Braintree, Mass. 02185.
Tel. 843-2146 (Area Code 617).

Sezonui prasidėjus kreiptis tiesiog į MEŠKĄ.

KAI JŪS NORITE SIŪSTI

SAVO GIMINĖMS AR DRAUGAMS, GYVENANTIEMS
U.S.S.R. DOVANŲ SIUNTINIUS, TAI PASIRINKITE
SAUGIAUSIĄ KELIĄ:

1. Nuspręskite ar jūs norite siųsti iš čia esančių prekių ar užsakyti, pav. Automobilį, Motociklą, Siuvamą mašiną, televiziją ar maisto siuntinį.
2. Pasinaudokite patikimos ir turinčios gerą vardą firmos patarnavimu.
3. Žiūrėkite, kad firmos personalas turėtų patyrimo ir mokėtų tvarkyti Jūsų užsakymą.
4. Patikrinkite ar toji firma turi reikalingus dokumentus.
5. Pasirinkite firmą, turinčią ilgą patyrimą tame biznyje.

Kai visa tai persvarstysite, tai įsitikinsite, kad geriausiai Jums tiks turinti jau virš 30 metų patyrimą

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

CENTRAS YRA 716 Walnut St., PHILADELPHIA, PA. 19106
Tel.: WA 5-3455

S K Y R I A I:

PHILADELPHIA
632 W. Girard Avenue
Philadelphia, Pa. 19123
Walnut 5-8878

BLOOMFIELD, N. J.
228 230 Montgomery Street
Bloomfield, N. J.
Phone: 748-8524

BALTIMORE
3206 Eastern Avenue
Baltimore 24, Md.
DI 2-2374

BOSTON
390 West Broadway
South Boston 27, Mass.
AN 8-8764

CHICAGO
4102 Archer Avenue
Chicago 32, Ill.
FR 6-6399

Branch
2242 W. Chicago Avenue
Chicago 22, Ill.
BE 5-7788

CLEVELAND
7023 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
UT 1-0807

DETROIT
6460 Michigan Avenue
Detroit 10, Mich.
TA 5-7560

ELIZABETH
943 Elizabeth Avenue
Elizabeth, N. J.
EL 4-7608

HAMTRAMCK
11415 Jos. Campau Avenue
Hamtramck 12, Mich.
TO 8-7940

KANSAS CITY
18 S. Bethany
Kansas City, Kansas
AT 1-1757

LOS ANGELES
3216 Sunset Blvd.
Los Angeles 26, Calif.
NO 5-9887

MIAMI
2755 Biscayne Blvd.
Miami 37, Florida
FR 9-8712

MINNEAPOLIS, MINN.
217 E. Hennedine Street
Minneapolis 14, Minn.
FE 2-4908

MILLVILLE
19 Westwood Terrace
Millville, N. J.
825-5362

NEWARK
263 Market Street
Newark 2, N. J.
MA 3-1968

NEW YORK, N. Y.
48 1/2 E. 7th St.
New York 2, N. Y.
GR 3-1785

OMAHA
5524 S. 32nd Street
Omaha, Nebr.
731-8577

PITTSBURGH
346 Third Avenue
Pittsburgh 22, Pa.
GR 1-3712

ROCHESTER
683 Hudson Avenue
Rochester 21, N. Y.
BA 5-5923

SAN FRANCISCO
1236 Ninth Avenue
San Francisco 22, Calif.
LO 4-7981

TRENTON
730 Liberty Street
Trenton, N. J.
LY 9-9163

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PICIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Grain Alcohol 190 proof U.S.P.	5th 4.89	6. Chianti Import. Wine	Full. Qut. 0.98
2. Popular V.S.O.P. German Brandy	5th 4.98	7. May Wine, Liebfraumilk German	
3. Napoleon Imp. French Brandy	5th 3.35	Wine	5th 0.98
4. Zeller Schwarze Katz	5th 1.29		
5. Creme De Banana Liqueur	5th 3.19		

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS TARYBOS SESIJA

Š.m. gegužės mėn. 22-23 d. Philadelphiaje posėdžiavo Lietuvos Bendruomenės Tarybos apygardų pirmininkai ir Centro V-bos nariai. Suvažiavimą atidarė Philadelphiajos Apylinkės pirm. J. Ardys, perduodamas vadovavimą Tarybos Prezidiumo pirm. V. Volertui, sugiedotas Tautos himnas. Invokaciją skaitė kun. V. Mar-

tusevičius ir lietuvių evangelikų -- kun. St. Neimanas, Mirusieji pagerbti V. Majauskienės deklaracija. Po to sekė sveikiniai. Žodžių sveikino: J. Bačinas -- Pasaulio LB vardu, Vlisko -- St. Lušys, Pasaulio LB Kultūros Tarybos vardu -- J. Puzinas, Lietuvos Vyčių C-ro V-bos vardu -- E. Šaulytė, Lietuvių Fondo --

A. Razma, lietuvių evangelikų -- St. Neimanas, Raštu sveikino: Lietuvos atstovas Washingtono J. Kajeckas, ALT pirm. L. Šimutis, Rezoliucijų kom. pirm. L. Valiukas, Balfo -- kun. Martinkus, Lietuvių Studentų S-ga, Teisinių D-ja ir eilė Tarybos narių neatvykusių į suvažiavimą. Sveikino ir amerikiečių valdžios atstovai, Pennsylvania gub. Scrantono vardu -- V. Johnson, miesto mero vardu -- Osser ir raštu Pennsylvania senatorius Scott.

Centro valdybos vardupranešimą padarė J. Jasaitis. Reikia parakyti, kad Centro V-ba turi daug rūpesčių ir darbų, gyvai įsijungdama į visus kultūrinius lietuviškos veiklos reikalus. Sudaryta Švietimo Taryba, Kultūros Fondo V-ba ir Centrinė Apylinkės V-ba, į kurią įeina nepriklausoma jokia vietos apylinkė. Kaip jau minėjau Bendruomenės C-ro V-ba rūpinasi visais kultūriniais reikalais. Paminėsiu tik trumpai: Pasaulio Lietuvių Archyvas, Dainų Šventės rengimas 1966 m. liepos mėn. 3 d. Tuo pačiu metu ir Jaunimo kongresas. Premijos už jaunimui tinkamus grožinės literatūros veikalus, Tautinių šokių vadovų kursų rengimas, Jaunimo reikalai, Lūdniojo dvidešimtpenkmečio minėjimas, Bendradarbiavimas su VII-ku, ALT, Sporto S-ga, Lietuvių Fondu, Balfo, Apygardomis, Studentų S-ga ir kt. Parama Lituanus žurnalui, P.L. Bendruomenėi, Pedagoginiam Lituanistikos Institutui ir kt. Atskirą ir labai didelę atsakomybę neša Bendruomenės C-ro V-ba rūpindamasi švietimo reikalais. Tam yra sudaryta net Švietimo Taryba, kuri rūpinasi lituanistikos mokyklų programų vadovėlių paruošimu ir kt. reikalais. Tai čia tik nepilnai ir nevisi paliesti reikalai, kuriais rūpinasi Lietuvių Bendruomenė. Prie kiekvieno iš šių klausimų būtų galima sustoti ir daug pakalbėti.

Visai šiai kultūrinei veiklai reikalingos ir lėšos. Lėšų sukėlimas problema, kuri sunkina Bendruomenės veiklą. Centro V-bos metinė apyvarta siekia apie 10.000 dol. o Kultūros Fondo apie 7.000 dol. Prie Centro V-bos veikia ir eilė komisijų. Kontrolės, įstatų, finansų, politinės, organizacinės ir kitos.

Suvažiavimas buvo rimtas ir darbingas. Išdiskutuota daug problemų kaip pagyvinti veiklą ir šalinti klaidas. Suvažiavime dalyvavo apie 40 atstovų. Visi pareigingi ir atsidėję lietuviškam reikalui.

Išklausyta dr. A. Klimo referatas: "LB Tolinės Ateities Darbai". Tai labai gyva ir verta dėmesio paskaita, kuria gal padauginus reikėtų išsiuntinėti apylinkių valdyboms.

Dar keletas įspūdžių iš suvažiavimo iškeltų klausimų. 1)

Lietuvių Bendruomenės Tarybos sesijos Philadelphiaje grupė dalyvių po pirmojo posėdžio.

Dr. A. Klimas ir V. Majauskienė skaito LB Tarybos memorandumą, kuris įteikiamas Pennsylvania gubernatoriaus atstovui Wm. Johnsonui.

Laikraštininkai dalyvavę LB Tarybos sesijos posėdžiuose: H. Savickas, P. Mitalas ir J. Bubelis.

LB Kultūros Tarybos pirm. prof. J. Puzinas sveikina sesijon suvažiavusius.

Šiais metais važiavimas į Lietuvą dėl lūdnos 25 metų sukakties -- smerktinas. 2) Paaukoję nemažiau 100 dol. Lietuvių Fondui, laikomi sumokėję solidarumo įnašą už visą amžių ir jie gali to įnašo daugiau nemokėti. 3) Lojalumo stoka -- kiltis bendram darbui. 4) Bendruomenė reikėtų taip pastatyti, kad ji būtų realybė, be kurios lietuviai negalėtų gyventi. 5) Mokslo jaunimui, kad jie būtų naudingi Lietuvos laisvei. 6) Mažos apimties keliolikos ar keliolikos narių apylinkės. 7) Bendruomenės ženkliukai ar Vytis prie automobilų, iš kurių būtų galima sukelti lėšų. 8) Skautų stovyklos rėmimas ir kt. klausimai. Suvažiavimo užbaigoje labai gražiai apie suvažiavimą atsiliepė M. Rudienė. Suvažiavimą uždarė Tarybos Prezidiumo pirm. V. Volertas. Visą suvažiavimo eigą užrašė Philadelphijos LB Radijo Valandėlė. Suvažiavimo daly-

LB Centro valdybos pirm. J. Jasaitis sesijoje daro pranešimą. Šalia sėdi J. Šlepetytis ir dr. B. Nemickas. V. Gruzdžio nuotraukos

viams pagerbti Philadelphiajos Apylinkė buvo suruošusi banketą, kurio metu arčiau susipažin-

ta, padraugauta ir pasilinksmin-ta. Suvažiavimo metu paruošta keletas rezoliucijų.

P.M.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia vėžinėti. Jūs galite atsiųsti paštą, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;

Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

AURELIJA BALASAITIENĖ

KELIONĖ Į NIEKUR

Novelė

(4)

— Nejau tamsta būtumėte iš šitos apylinkės? — tempdamas motociklą klausia Likonis. Matau per vasarinio švarko medžiagą, kaip harmoningai juda pečių rau-menys. Jo kalba veikia raminančiai. — Tai būtų staigmena mano dėdei! Jis čia klebonauja nuo Nojaus laikų. Jam visų apylinkės šeimų istorijos yra žinomos, kaip jo paties neturtinga kišenė. Petraitis... Petraitis... Ar tik nebūsime giminė tų Petraičių, kurie dabar gyvena naujame Liepaičių vienkiemyje? Prieš kelis metus visi ūkio trobėsiai buvo sudegę, bet dabar, su Kaune gyvenančio sūnaus pagalba, viską gražiai atsistatė ir net apie elektrą svajoja. Tiesą pasakius, aš apie žmones pats taip daug nežinau, tik ką iš dėdės nugirstu. Aš neturiu to talento su žmonėmis kalbėti, kurį turi mano dėdė. Jam kiekvienas jaučia turįs pareigą išsipasakoti... — kalba Likonis toliau. Aš tik klausausi jo balso malonaus skambėjimo ir seku paskui. Per plonus batų padus jaučiu neįprastą akmeninio grindinio kietumą. Turėčiau palaikyti kalbą ir ką nors atsakyti, bet man rūpi mano kvailas naujos pavardės pasirinkimas, ir nežinau, kaip tęsti pasikalbėjimą.

— Ne, aš ne vilkalniškis, — instinktyviai atsakau, savo žodžiais galutinai negražinamai išsižadėdamas savo gimtojo miestelio. Aš niekada nemėgau melo. Dabar melas — mano gyvenimo palydovas. Neliko ryšių su praeimi, nei šaknų mano būvimui pateisinti.

Prisimenu savo paliegius, nuolat kostintį tėvą. Iš jo

išmokau mylėti rugio varpą ne dėl to, kad ji kvepiančia duona pripildys indaujos lentynas, bet dėl jos stebuklingos aukso spalvos nuostabios grūdų simetrijos. Ir bulvės žiedelyje jis rodė man baltos ir melsvos spalvos susiliejimą ir įmantrias linijas skersiniame medžio piūvyje. Ir tėvo ir motinos mirtys praėjo mano gyvenime kertiniais akmenimis, mano spalvų ir linijų pasaulyje palikę tolimos nesuprastos tragedijos šėšėlius.

2.

Sena, vėsi klebonija snaudžia vėšlių lapuočių pavėsyje. Valgomiojo kambario ažuolinių bufetas susilieja su ioniškų kolonų imitacija tamsiai rudame sienų popieriuje. Balta lininė staltiesė ant masyvaus stalo, lyg didelė negyva plaštakė, ryškina kontrastą tarp sienų tamsumo ir per langus besiveržiančios vidurvasario saulės šviesos, kuri laužytai spinduliais šokinėja tinklinių užuolaidų rašte. Svaiginanti tylą, kurią dar labiau ryškina tolimų žingsnių girgždėjimas ar varstomų durų garsas, glosto mano nuvargusią galvą. Sugrįžęs iš pasivaikščiojimo laukuose, atėjau nešinas nuostabiai ramybe. Kaip sausa kempinė, gėriau godžiomis akimis senai pamirštas spalvas. Dangaus mėlynumas įvairiausiais atspalviais kartojo aplink — svyruojančių rugiagėlių galvutėse, upelio vandens lengvai banguojančiame paviršiuje... Mėlyna buvo Erikos spalva. Ji mokėjo nuostabiai derinti rūbus prie savo vosilkų spalvos akių, kurių chameleoniška išraiška keitėsi pagal nuotaiką — nuo tamsiausios violetinės spalvos iki šviesiausios dangaus žydrumo.

Erika, Erika...

Norėčiau vėl paimiti paletę ir teptuką į rankas. bet esu savo kančios ir sąžinės belaisvis. Jei būčiau galėjęs tapyti Erikos portretą, gal būčiau dabar laisvas? Aš ir dabar dar negaliu suprasti jos keisto užsispyrimo, nors jos viliojančiai įdomus būdo nepastovumas ir staigūs nuotaikų posūkiai man buvo gerai pažįstami. Ji griežtai atsisakė pozuoti ne tik savo portretui, bet iš manęs išgavo pasižadėjimą, kad aš ir slapta nebandysiu jos iš atminties tapyti. Aš supratau, kad jos gyvas judrus tempera-

mentas jai gal ir neleido ramiai valandomis pozuoti, bet aš turėjau šimtus škiečių ir studijų, kurių užtektų portretui. Ji nieko dėl škiečių nesakė, kelis net laike savo kambarįje pakabinusi ant sienos. Bet aš negalėjau pagauti Erikos akių, nuolat besikeičiančių, žaismingų. Aš svajojau apie derinimą visų spektro spalvų, kad jos akis įamžintčiau drobėje...

Kodėl aš negalėjau tavęs tapyti, o mano nuostabioji Erika? Dabar nušviestumei tu savo violetiniu žvilgsniu mano vienumą. Skausmas aptemdo mano vaizduotę ir aš nebegaliu atsiminti tavo akių išraiškos.

Ar dėl to aš tave nužudžiau, mano paslaptingoji, nesuprantamoji Erika?

Aš išmokau žmogaus akyse išskaityti jo vidaus pasaulio gilumas. Savo portretuose aš skirdavau akims daugiau dėmesio, negu lūpų išraiškai ar skruostų linijoms. Kritikai ne kartą yra pastebėję, kad mano "portretai kalba akimis". Bet aš negalėjau Erikos chameleoniškų akių įdėti į savo piešinius.

Erika, kas tave geriau pažino negu aš, tave taip beprotiškai mylėdamas? O gal pasamonejė jutau, kad tu ne visai mano, ir slaptai troškiau tavo mirties, kad niekam tu nepriklausytum? Dabar aiškiai matau tavo vaidelio kiekvieną bruožą, kiekvieną būsimos šypsenos gimimą tavo lūpų kampučiu virpėjime. Tik tavo akys bėga nuo manęs...

* * *

Klebono vaišingumas ir Vytauto dėmesys ima mane įpareigoti. Nors Vytautas keliais trumpais sakiniais labai tiksliai apibūdino savo dėdę, bet aš esu nuolat stebina-mas to seno nuostabiai paprasto, bet drauge labai gilaus žmogaus asmenybės. Jis kalba nedaug. Jo judesiai šykštūs ir apskaičiuoti, kaip jo žodžiai, bet iš viso asmens dvelkia harmonija ir ramybė. Jo artumas veikia mane raminančiai ir pamažu pradėdau atgauti lygsvarą, nors dabartinis mano dvasios stovis yra panašus į laikinai narkotikais apsisvaiginusio ligonio stovį. Negalvoju, kas buvo, ir bijau galvoti, kas toliau.

(Bus daugiau)

Anicetas Bubelis, aktyvus 1892-1904 metais liet. knygnešys, š.m. gegužės mėn. 13 d. savo artimųjų tarpe atšventė devyniasdešimtąjį gimtadienį. Jo oficialus pagerbimas įvyko Chicagoje Visų Šventųjų parap. salėje gegužės mėn. 2 d., kurio metu buvo pagerbtas ir kitas žymus veikėjas Kazimieras Rubinas LRKSA 33-čios kp. valdyboje išdirbęs 50 metų.

Sukaktuvininkus sveikino raštu: vysk. V. Brizgys, Lietuvos gen. konsulas dr. Petras Daužvardis, Lietuvos konsulas iš New Yorko Anicetas Šimutis, Balfo reikalų vedėjas kun. L. Jankus, inž. A. Rudis ir kiti. Žodžiu sveikino dr. V. Šimaitis, LB vardu Br. Macevičius, Balfo V. Žilinskas, prie sveikinimų prijungdamas ir dovanų po knygą. LRKSA kuopų atstovai J. Litvinas, P. Zelba, Srupšienė ir SLA 63-čios kp. pirm. P. Kurzikauskas. Pagrindinę kalbą pasakė ir dovaną Rubinui įteikė Leonardas Šimutis, Draugo redaktorius. Paveikslus iš šventosios žemės parodė kun. P. Patlaba, Programai vadovavo Kostas Bružas.

Nuotraukoje grupė dalyvių. Iš kairės: K. Žebrauskienė, kun. P. Patlaba, U. Bubelienė, A. Bubelis, L. Šimutis, M. Rubininė, K. Rubinas, kun. A. Stanevičius, Stovi K. Bružas, J. Skeivys, dr. J. Reinys, P. Kurzikauskas, dr. V. Šimaitis, Srupšienė B. Macevičius, P. Zelba, J. Litvinas, V. Žilinskas, B. Stachmaus nuotrauka

Vėliava iškelta plazda

Tai ne vien tik gražios simbolinės dainos žodžiai, bet gyva tikrėnybė. Pasaulinės mugės New Yorke rajone, šalia stovinčio mūsų tautos simbolio -- lietuviško stiliaus kryžiaus, šiais metais pakilo ir Lietuvos trispalvė, kuriai raudonųjų okupantų atimtos teisės savojoje šalyje plazdėti. Čia ji plazda išdidžiai, primindama gausiems praeiviams, jog garbinga smūtkelių šalis Lietuva, nors kenčia žiauraus okupanto pavergtą, yra gyva laisvame pasaulyje esančių jos vaikų širdyse.

Lietuvių Komitetas, gavęs teisę iškelti Lietuvos vėliavą, nedelsiant įmontavo metalinį vėliavstulpį, papuošė gėlėmis, kad parodos atidarymo dieną, balandžio 21 d., galėtų su kitomis paviljonus turinčiomis tautinėmis bei valstybinėmis vėliavomis pakilti ir lietuviškoji trispalvė. Atlikus šį visiems lietuviams ir Lietuvai reikšmingą darbą, pradėta rūpintis ir naujai atsiradusioms išlaidoms. Po kurio laiko ir tas rūpestis Komitetui nuo pečių nuslinko, atsiradus vėliavos mecenatėi Marijai Antanaitytei - Shalins.

Kai pora Komiteto pareigūnų lankėsi pas M. Shalins, gyvenančią Woodhaven, N.Y., ir išdėstė reikalą, ji gana širdingai pasakė:

-- Kai matau savo tautiečius dirbant Lietuvos labui, aš visada pasiryžusi padėti. -- Įteikusi 500 dol. čekį dar pridūrė: -- Ir tai darau savo tėvelio Jono Antanaičio neužmirštamam atminimui.

M. Shalins

Toliau besikalbant paaiškėjo, kad M. Antanaitytė-Shalins gimė Forest City, Pa. šeimoje buvo trys broliai ir trys seserys. Iš pat mažens tėvelis visus vaikus mokė lietuviškai skaityti, rašyti ir dainuoti. Buvo laikas, kai visa Antanaičių šeima giedojo šv. Antano parapijos chore Forest City, o vėliau šv. Jurgio prap. chore Philadelphijoje. Marytės gimtiname Forest City mieste tebeklebonauja kun. B. Paukš-

tis, kuris gegužės 23 d. šventė savo kunigystės 50 metų sukaktį. Jis telefonu skambino ponai Shalins ir kvietė dalyvauti jam suruoštame pagerbime. Tai rodo mūsų vėliavos mecenatės populiarumą jos gimtoje vietovėje.

Geraširdiškas Marijos Antanaitytės-Shalins sutikimas padengti išlaidas, susijusias su tautinės vėliavos pas, mugės rajone įrūšiuoti bei jos išlaikymui iki parodos uždarymo, mūsų krašto okupanto nusiminimui, yra akivaizdus įrodymas, jog lietuvių jausmai tebežėri ir čia gimusių lietuvių širdyse.

(dp)

PALOŽO NEPRASISKEIDĖS ŽIEDAS...

Sandra Sirutytė

Pasaulis, su kuriuo mes turime atsiskirti yra panašus į atsiskirtą linksmybę; jame vieniems yra lemta visą patirti ir išgyventi, kitiems -- kiek ilgiau begyvenant jį pažinti, o trečiams -- tik pavaikšioti pirmosios jaunystės takeliais, pasidžiaugti netoli siekiančia aplinka, skaisčios saulutės glamonėjančiais šiltais spinduliais ir... išnykti. Mat atėjusi mirtis metų neklausia. Tokia nelaukta viešnia - mirtis neseniai aplankė dr. Stasio ir Muriel Morales Siručių šeimos židinį, Kolumbijoje, Bogotos mieste ir išsivėdė balandžio 24 d. jų jauną, septyniolikmetę dukrelę Sandrą Sirutytę.

Dr. Stasys Sirutis eina Lietuvos Konsulo pareigas aptarnaudamas Kolumbijos ir Venecuelos lietuvių reikalus ir be to turi dar keletą kitų verslų.

Sandra buvo vyresnė ir iš savo jaunesnių seserų tarpo trečioji, o broliukų turėjo keturis.

Vėlionė Sandra mokėsi paskutinioje vienuolių gimnazijos Marymount klasėje dėstomoje anglų kalba ir šią gimnaziją baigus tėveliai planavo ją leisti į Šveicariją svetimas kalbas studijuoti bet... tam mirtis kelią pastoj. Sandra buvo labai gabi, Mėgo kalbas ir skaitymą. Savo būdu buvo rimta, mandagi, santūri kalboje, kartu maloni ir draugiška. Kaip lietuvių kolonijos narių, taip ir svetimtaučių bei mokytojų tar-

Kada pasirodys genocido ir lietuvių teatro leidiniai?

Gegužės mėnuo skirtas lietuviškos spaudos vajui jau praelyje. Birželio mėnuo mums primena liūdnuosius įvykius. Jų būta ir spaudos srityje. Čia paminėsiu tik du įvykius, kurie nesudaro garbės nei autoriams, nei naudos lietuvių spaudai. Tie autoriai paskelbė spaudoje, kad numato išleisti leidinius ir iš anksto renka prenumeratorus. Tačiau, jau praėjo virš dešimt metų, bet prenumeratoriai nesulaukė leidinių, o taip pat autoriai neištesėję savo pažado, iki šiol neatsilygino, negrąžino įmokėtų pinigų.

Leidinių išleidimu neteko abejoti, nes buvo medžiaga renkama, ruošiamas spaudai. Būsimo Genocido knygos autorius Jonas Rimašauskas, 1954 m. gruodžio 8 d. tuo reikalu parašė vienam iš buvusių politinių kalinių laišką, kurio ištraukos čia talpinamos. "Jūsų parodymo santrauką Amerikos Lietuvių Taryboje esame gavę. Genocido klausimu ruošiu 700 psl. raportą. Jame noriu panaudoti ir kelių dešimčių kalinių parodymų, kuriuos gavau 1946-48 m. Norėčiau pasiskolinti iš jūsų antrą kartą ir asmenų, patekusių sekman, nuotrauką... Ruošiamas raportas numatomas išleisti ir lietuvių kalba. Tai bus 15-kos metų sukaktuvių proga nuo Lietuvos okupacijos pradžios. Su leidykla jau susitarta. Džiaugiuos, kad visa tai galėsiu vainikuoti surinktos dokumentacijos atsiradimu Jungtinėse Tautose... Antri metai gyvenu Chicagoje ir prie Tarybos dirbu bylos pareigimo darbu. Laukiu greito atsiliepimo, nes gruodžio mėn. raportą noriu įteikti. Šiuo metu darau papildymus. Jūsų J. Rimašauskas"

Spaudoje buvo paskelbta, kad Genocido knyga ruošiamas spaudai, prenumeratorai renkama iš anksto, kurią siųsti leidinio išdėdinti Juozui Žičkui. Prenumeratą pasiunčiau. Praėjo metai ir, kiti, bet knyga vis nebuvo išspausdinta. Keletą laiškų parašiau J. Rimašauskui, norėdamas sužinoti dėl kelių priežasčių jo

pe turėjo gerą vardą ir buvo mylima. Jai buvo svetimos šių dienų mokslus einančio jaunimo nekultūros išdaigos ir jų nukrypimas nuo padarumo ir moralės taisyklių ir ribų.

Šias eilutes rašęs jau pažinojo kelių ten gyvenimo metų begyję, todėl kartu jungiuos su jos tėveliais, sesutėmis, broliukais ir visais kitais draugais ir jų artimaisiais, mirus Sandrai, bendrą ir gilų liūdėsį.

J. Bubelis.

redaguojama knyga neišspausdinta. Atsakymo negavęs, siunčiau pakartotinai per J. Žičkų, bet irgi J. Rimašauskas neatsakė. Bandžiau susitikti asmeniškai, bet autorius vengė. Surinktus už prenumeratą pinigus J. Žičkus perdavė J. Rimašauskui ir turi pakvitavimą.

Kadangi surinktoji medžiaga liečia komunistų įvykdytus nusikaltimus, okupantai šios rūšies dokumentus stengiasi įgyti, kad nebūtų nusikaltimų įrodymų. Kurandasi J. Rimašausko nuosavybėje esanti genocido leidinių medžiaga, yra paslaptis. Patirta, kad vienas Chicago gyventojas pasisūnė Genocido knygą išleisti savo lėšomis. Tačiau, J. Rimašauskas atsakė nuo šio pasiūlymo. Kodėl? Irgi neišaiškinta. Ar autorius norėjo tik pasipelnyti, ar yra priežastys dėl kurių negali išleisti genocido knygos? Būtų naudinga sužinoti tikroji priežastis. Tuo reikalu, ašmenys, buvę arčiau J. Rimašausko, galėtų pareikšti per spaudą.

Šiais metais minime 25-rių metų sukaktį nuo bolševikų pradėto genocido Lietuvoje, kuris ir dabar tęsiasi. Vyksta jaunimo demonstracijos, gedulingos pamaldos, rengiama koncertai, rašoma apie mūsų partizanų didvyriškas kovas, kurios tragiškai baigėsi. Tačiau, ar keliame aiškėn bolševikų įvykdytus nusikaltimus? Juk dokumentuota medžiaga turėtų būti dideliu tiražu skleidžiama laisvajame pasaulyje. Ivaizdum progom mūsų politikai diplomatai bei laisvinimo veiksniai, galėtų įteikti svetimų vyriausybų atstovams. Ši reikalą turėtų sutvarkyti mūsų institucijos t.y. VLIK, LB, ALT.

Genocido surinktoji medžiaga yra mūsų visų nuosavybė, bet ne vieno asmens. Už pasisimas ir neištesėtas pareigas autorius yra atsakingas.

Panašus dalykas įvyko ir su Lietuvių teatro almanacho autoriu. Iš anksto surinko prenumeratorą, bet jau praslinko dešimtmetis, knyga nepasiekė prenumeratorių. Jei autorius randa kaltus kitus asmenis, kurie jį apvylė, tai nereiškia, kad autorius atliko savo darbą ir gali būti ramus. Leidinys buvo ne kitiems asmenims patikėtas, bet žinomam ir visuomenėje turinčiam pasitikėjimą asmeniui. Autorius pasiūlymą atsakomybę turi ir ištesėti, tai jo asmens garbės liečias dalykas. Prenumeratoriui ne įmokėti pinigai sudaro esmę, bet veiklas. Kodėl surinktoji medžiaga privalo trumtyti autorį, o ne knygos mėgėjus? Apie surinktą medžiagą nėra abejonės, nes 1960 m. LE XXII t. 530 psl. rašoma: "JAV paruošė Lietuvių teatro almanachą (Lietuva, JAV, Kanada)

Žmogus lengvai apgaunamas vieną kartą, bet sekantį kartą yra atsargesnis, taip lengvai nepasitiki ir sąžiningam asmeniui. Tie du atsitikimai nepatarnavo nei spaudai, nei suteikė garbės autoriams. Jei autoriai jaučiasi, kad ateityje ištesės savo pasižadėtąjį uždavinį ir yra neužtatarnauti paliešti spaudoje, lauksim jų atsiliepimo. Dešimties metų laikotarpis yra nemažas, todėl autoriams užmetimas nėra be pagrindo. Prenumeratoriams išseko kantrybė belaukiant autorių pradėto, bet nebaigiamo darbo, kurį jie patys savo noru ėmėsi atlikti.

Prenumeratorių

• Šiluvos Koplyčios Washingtono šventovėje ruošti Komitetas tarėsi su šventovės vadovybe dėl koplyčios šventinimo laiko. Manoma, kad koplyčia jau bus įrengta 1966 metų vasarą. Todėl koplyčios dedikacija yra numatyta Darbo Dienos savaitgalį -- rugsėjo 3-5 dienomis. Tomis dienomis taipgi Washingtono yra šaukiamas Pasaulio Lietuvių Religinis Kongresas.

Visos organizacijos prašomos tomis dienomis (1966 m. rugs. 3-4-5 d.d.) nieko neruošti, kadangi visa visuomenė kviečiama į Washingtono koplyčios dedikaciją ir Pasaulio Lietuvių Religiniam Kongresui. Ruoškimės visi į šį grandiozinį lietuvių saskrydį Washingtono 1966 m.

Prel. Jonas Balkūnas, Religiniam Kongresui Ruošti Komiteto Pirmininkas

Clevelandietė Petronėlė Andžilienė, gyvenanti pas savo dukrą B. Malcanienę, atšventė 90 metų amžiaus sukaktį. Ji dar mėgsta daug skaityti ir klausyti lietuvių muzikos plokštelių.

V. Bacevičiaus nuotrauka

MIELI TAUTIEČIAI!

Pasiremami ilgamečiu patyrimu ir nuolatiniiais prekybiniais ryšiais su Lietuva kviečiame per mus pasiūsti giminiams Tėvynėje tai, kas ten naudingiausia ir reikalinga.

Siūlome šiuos vertingus siuntinius labai aukštos kokybės dovanų ypatingai nuspaustomis kainomis, įskaitant Sov. muitą ir pasiuntimą.

LKS: Vyr. arba mot. angliško gabardino lietpaltis; 3/4 jardų angliškos vilnonės medžiagos kostiumui ir 4 jardai pūkiaus nepermatomo nailono suknelės, tik už \$66.00.

P-3: 6 jardai šiltos angliškos vilnonės medžiagos dviejiems paltams ir 3/4 jardų ekstra geros viln. angl. medžiagos kostiumui tik už \$75.00.

V-3: 10 1/2 jardų labai tvirtų gražių vilnonių angl. medžiagų 3 eilutėms, tik už \$55.00.

N-4: 16 jardų keturioms suknelėms nepermatomo sunkaus pagedaujamų spalvų labai gražių raštų nailono, tik už \$45.00.

V-3 ir N-4 jungtinį siuntinį skaitome tik \$86.00 (susi-
taupo pasiuntimo išlaidos).

Ir patį vertingiausiąjį

SM siuntinį: 6 vilnonės kašmiero skarelės su gėlėmis įvairių spalvų; 6 itališko šilko elegantiškos gražių raštų skarelės ir 3 skotiškos vilnos arba orlono labai šilti susegami arba per galvą užmaunami megztiniai, tik už \$65.00.

Garantuotas ir apdraustas pristatymas per 3-4 savaites. Gavėjams nereikia nieko primokėti. Viskas įskaičiuota į nurodytas kainas.

BALTIC STORES, Ltd.

(Z. JURAS)

421, Hackney Rd.,
London, E. 2., England

Seniausia lietuvių bendrovė Anglijoje, veikianti nuo 1938 m. Atstovai JAV:

L. Venckus, 7030 So. Talman Ave., Chicago, Ill. Tel. 436-0494.

GAIVA, 3570 West Vernor, Detroit 16, Michigan.

COSMOS, 327 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! — Mes apręgsime Jus nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir paltai, MANHATTAN marškiniai, LEE ir DISNEY skrybelės.

Krautuvėje Jūs laukiami kasdien, o sekmadieniais nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4630-32 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nuošimčių!
Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

PETKUS

LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

ORGANIZACIJŲ ATSTOVŲ SUSIRINKIMAS

ALTo Clevelando skyriaus organizacijų atstovų susirinkimas įvyksta sekmadienį, š. m. birž. mėn. 6 d., 11:45 val. šv. Jurgio lietuvių parapijos salėje. Atstovus prašome atvykti laiku.

Darbotvarkėje: Valdybos pavasario veiklos pranešimas, Lietuvos okupacijos - birželio įvykių minėjimas, Einamieji reikalai, Klausimai ir sumanymai.

Organizacijos prašomos atsiųsti po tris atstovus. Valdyba kviečia Clevelando lietuvių visuomenę atsilankyti į šį informacinį susirinkimą.

LIETUVOS OKUPACIJOS MINĖJIMAS

Minėjimas įvyksta sekmadienį, birželio mėn. 20 d. sekančiai: šv. Mišios už žuvusius partizanus ir kitas komunizmo aukas: 10 val. — Nujos liet. parapijos bažnyčioje; 10:30 val. — šv. Jurgio liet. parapijos bažnyčioje; 11 val. — šv. Jonų katedroje (pagrindinė iškilmingos pamaldos); 12 val. — Eisena nuo katedros į Public Square; 12:20 val. — viešas susirinkimas Public Square, prie burmistro Johnson paminklo. Cuyahoga apskrities inspektorius Ralph J. Perk pasakys pagrindinę kalbą.

Minėjimas rengiamas drauge su latviais ir estais. ALT Clevelando skyr. valdyba prašo visas organizacijas dalyvauti katedroje, eisenose ir minėjime su vėliavomis. Visi Clevelando lietuviai raginami gausiai dalyvauti.

• Bernardas A. Muliolis-Mull, valydamas medžioklinį šautuvą mirtinai susižaidė.

B. A. Muliolis, Juozo Muliolio brolis, vadovavo sava draudimo agentūrai (Globe Underwritten). mirė 48 m. amžiaus, palikęs žmoną Matildą, du sūnus ir tris dukras.

Laidotuvės įvyks penktadienį, gegužės 4 d., 11:30 val. iš St. Mary's bažnyčios Mentore.

Pašarvotas Brunner Funeral Home, 8466 Mentor Ave., Mentor.

GRAŽIAI PAMINĖJO LIETUVIŲ KONSERVATORIŲ KLUBĄ

Kongreso atstovas Michael A. Feighan, gegužės 21 d. kalbėjęs

Lietuvių Konservatorių Klubą Clevelande surengtame pobūvyje apie "Naujasias Amerikos užsienio politikos tendencijas ir jų reikšmę pavergtųjų tautų ateitį" labai gražiai atsiliepė apie Clevelando Lietuvių Konservatorių Klubą.

Gegužės 24 d. "Congressional Record" (No. 93) kongresmanas Feighan įdėjo savo kalbos tekstą, kurio įžangoje pabrėžė, kad tą kalbą jis pasakė Clevelando Amerikos Lietuvių Konservatorių Klubą kvietimu, kuris yra susidomėjęs gilesniu užsienio politikos problemų nagrinėjimu, ir kaip toks, sudaro naudingą įnašą Amerikos visuomeniniam gyvenimui.

Savo kalboje kongresmanas Feighan kvietė susirinkusius remti griežtesnę prezidento Johnsono politiką komunistų atžvilgiu, kurią jis pats užakcentavo Dominikuose ir P. Vietname. Ta proga konservatorių klubas pasiuntė prezidentui Johnsonui sveikinimo telegramą, paminėdamas kongresmano Feighano pasakytą kalbą ir pareikšdamas savo pilną pritarimą prieškomunistinės politikos sugriežtinimui.

Konservatorių Klubą šūkis yra "Bendradarbiavimas su komunistais yra laisvės mirtis". Klubas sudarytas nepartinio pagrindu, kurio nusiistatymas yra siekti griežtesnės Amerikos užsienio politikos raudonųjų atžvilgiu ir demaskuoti vidaus komunistų išdavikiškus žygius. (s)

• Anita M. Čeponis. O.M. M.I., seselė M. Gerard Mačiokas, CSA, ir Karolė A. Masaitytė baigė St. John's College bachelor of science laipsniu ir gavo mokytojų diplomus.

• Europoje žaidžiamo futbolo mėgėjams pranešama, kad ir šią vasarą pasaulio geriausios toje šakoje profesionalines komandas galės stebėti žaidžiant, Tarpt. futbolo lygai sudarius sutartį su Schaefer Brewing Company.

Clevelandas yra įtrauktas į tų transliacijų eilę ir sekmadienio popietėmis per 5 kanalą (WEWS) jau birželio 6 d. sporto mėgėjai galės džiaugtis pilnu rungtynių vaizdu. Tai serija "Schaefer Circle of Sports".

Clevelando televizijos programoje John J. Garriety, Schaeferio skyriaus vedėjas, yra nustatęs tokią rungtynių transliacijų programą birželio mėnesiui:

Sekmad., birž. 6 k. — 4-5 val. p. p. Vokietija — New Yorkas;

Sekmad., birž. 13 d. — 3:30-4:30 val. p. p. Vokietija — Anglija;

Sekmad., birž. 20 d. — 5-6 val. p. p. Italija — New Yorkas;

Sekmad., birž. 27 d. — 5-6 val. p. p. Italija — Brazilija.

Žaidžia šios komandos: The New Yorkers iš JAV, Muenchen 1860 — Vok. Vokietija, Portuguesa — Brazilija, Varese — Italija ir West Ham United — Anglija.

Vėlesnę — liepos ir rugp. mėn. programą paskelbsiame vėliau.

• O. Zailskienė, Vyr. Skautininkė, atvyksta iš Chicagos į Clevelandą ir šį šeštadienį, birželio 5 d., 6 val. vak. Čiurlionio Ansamblio namuose turės pasitarimą su Clevelando skaučių vadovybe ir tėvais aktualiis skaučių organizacijos klausimais.

Skaučių tėvai yra prašomi į šį svarbų pasitarimą gausiai atsilankyti.

• Mokesčius mokant esame įpratę laukti iki paskutinės dienos. Tik ne Cleveland Electric Illuminating Co., vienas stambiausių mokesčių mokėtojų.

Kad pagelbėjus kai kurioms vietovėms išbristi iš finansinių sunkumų, The Illuminating Co. mėnesiais anksčiau apmokėjo Cuyahoga County nekiln. turto mokesčius. Daugiausia tuo pasinaudojo mokyklos, iš jų mokesčių gavus virš 3 mil. dol. iš bendros Illuminating Co. mokesčių sumos — 5 mil. dol.

IŠRINKTAS NAUJAS TĖVŲ KOMITETAS

Gegužės mėn. 30 d. šv. Kazimiero Lituanistinės Mokyklos mokinių tėvų susirinkime buvo išrinktas naujas tėvų komitetas ir Revizijos komisija. Naujajį tėvų komitetą sudaro šie asmenys: D. Čipkėnė, A. Jonaitis, A. Kijauskas, A. Mikolaitienė, E. Rallenė, S. Sušinskienė ir A. Strimaitis, o į revizijos komisiją įėjo J. Gudėnas, S. Ignatavičienė ir J. Kazlauskas.

Susirinkimas priėmė ateinančių mokslo metų parengimų datus: spalio mėn. 23 d., 1965 m., sausio mėn. 9 d. 1966 m. ir vasario mėn. 19 d. (t. y. šeštadienis prieš Užgavėnes).

Susirinkusieji pareiškė padėką buvusiam komitetui ir mokyklos personalui, kad mokslo metai buvo sėkmingi, mokyklos biudžetas subalansuotas.

Šį sekmadienį t. y. birželio mėn. 6 d. 3:30 p. p. Naujosios parapijos salėje įvyks mokslo metų užbaigimas, kurio metu mokiniai pasirodys su mokslo metų darbo vaisiais: geriausi rašiniai, krašto pažinimo dalykėliai, eilėraščiai, šokiai ir dainos bus premijuojamos, ir geriausiai pasirodę mokiniai gaus dovanas.

Į mecenatų eiles įeina B. & N. Gaidžiūnai, K. & O. Karpiai, Dr. & A. Mauručiai, Dr. & B. Skriniskai, P. Tamulionis, V. & I. Vinclovi ir II-ji Clevelando Lietuvių Bendruomenės Apylinkė, kuri visą laiką puikiai bendradarbiauja ir mokyklos reikalus supranta.

Tėvai, kurie dar nėra sumokėję mokesčio už lankomus vaikučius, prašome sumokėti, kiek galima greičiau. H. Stasui, komiteto išdėdinkui.

PASISAKO UŽ PAVERTGŲ TAUTŲ REIKALUS

Ohio Atstovų Rūmų respublikonų politinė komisija dar kartą patvirtino savo poziciją dėl kongreso komiteto pavergtųjų tautų reikalams.

Tame įnutarime sakoma, kad: I. Respublikonų politinė komisija iki šiol rėmė tokio komiteto steigimą, kaip pozityvią priemonę pasaulio laisvės idėjai

skleisti psichologiniai -- politinės kovos eigoje.

2. Mūsų strategijos šaltajame kare nepasisekimai geriausiai įžiūrimi nevykusiose pastangose pastatyti Maskvą nuolatinio, taktiško ir prityrusio spaudimo padėtinį, srityje, kur ji yra jautriausia -- pavergtųjų tautų klausime.

3. Sov. S-ga vis skleidžia melagingą propagandą, kad pasaulio komunizmas siekia išlaisvinti tautas iš kolonializmo ir imperializmo. Su tomis mintimis geriausia kovoti renkant ir panaudojant teisingus faktus, liečiančius pavergtųjų tautų padėtį.

4. Sovietų Sąjunga jau yra parodžiusi savo baimę pasaulio susidomėjimu ir žiniomis apie jų brutalią elgseną pavergtųjų tautų atžvilgiu. Tokiu būdu įsteigimas tokio komiteto būtų pirmuoju žingsniu šaltojo karo perkėlimui į Sov. Sąjungos pavergtųjų tautų terena.

5. Mes atsisakome sutikti su tirioniškais režimais, šiuo metu kontroliuojančiais pavergtąsias tautas. Vietoj to, mes jaučiame įsipareigojimą apsaugoti ir skatinti pilietinių teisių ir pagrindinių žmogaus laisvių sklaidimą ten, kur tai paneigiama ir grąšinama, ir tose srityse, kur mums atrodė reikalinga.

Ši rezoliucija gegužės mėn. 25 d. buvo vienbalsiai priimta, komisijai vadovaujant Ohio gubernatoriui John J. Rhodes.

• Po Jūsų mirties kiek pajamų jūsų šeima turės? Dėl informacijų skambinkit: V. Giedraičiui 944-6835 ar Z. Obeleniui 531-2211.

PARDUODAMAS NAMAS

Mūrinis 4 butų apt. — 5-5-5-5. Atskiri gazo pečiai, prieky ir gale porčiai. \$240 į mėnesį pajamų. Geras pirkiny už \$15,500. Skambinkit savininkui tel. 942-7405. (58-64)

DARBAS SIUVAMOMIS MAŠINOMIS

Pastovus darbas. Aukštas valandinis atlyginimas ir akordiniai priedai. Malonios darbo sąlygos. Apmokamos šventės ir atostogos.

WORK WEAR CORP.

1768 East 25 St.

(63-64)

PARDUODAMI NAMAI

1/2 šeimų plytinis apartamentas, virš \$15,000 pajamų per metus. Garažai. Nebangrus.

Šešių metų namas, 2 miegamieji žemai, padalintas rūšys, garažai. Labai didelis sklypas su sodu.

Mėsos krautuvė ir šešių kambarių namas. Savininkas nori išvykti į Europą. Parduoda pigiai.

Vienos šeimos namas netoli Neff Rd. ir bažnyčios. Prašo tik \$15,900.

Mažas namas be rūšio. Vienas garažas. Netoli E. 185 gt. Prašo \$11,500.

Mūrinis didelis namas netoli ežero. Labai gerame stovyje.

Norintieji pirkti ar parduoti prašome skambinti EAST SHORE REALTY Juozas Mikonis — Realtor 780 E. 185 gt. IV 1-6900 arba KE 1-2190

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES
Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue EN 1-1763
936 East 185th St. KE 1-7770

LIETUVIŲ SALĖ-SVETAINĖ
6835 Superior Ave., Cleveland, Ohio
Tel. EX 1-1143

Tai sava, lietuviška pastogė įvairiems parengimams, koncertams, susirinkimams, parodomis, vaidinimams, šokiams rengti.

REMDAMI SAVUS — REMIATE SAVE.

"He'll be here for a long, long time!"

News like that is bad... many weeks in the hospital either for yourself or a loved one. But it's easier when you have OHIO 65 to help pay hospital, surgical and medical bills.

OHIO 65 is for residents of Ohio age 65 or over. Behind it are resources of 54 leading insurance companies. There are three plans — simple to understand, easy to select from, low in cost. You may enroll and purchase OHIO 65 protection beginning June 1. But the open enrollment period closes June 30. Accidents and sickness don't wait. Enroll now.

OPEN ENROLLMENT OPPORTUNITY
JUNE 1 to JUNE 30
OHIO 65

HOSPITAL • SURGICAL • MEDICAL INSURANCE
FOR OHIO RESIDENTS 65 OR OVER
ENROLL NOW!

Get hospital • surgical • medical insurance protection now. Illness and accidents don't wait for new laws. Current federal legislation (Medicare) cannot benefit anyone before July 1, 1966.

One of OHIO 65's three plans is right for you now.

GET THE FULL FACTS FROM YOUR INSURANCE AGENT

- You must be age 65 or over. (Or, married to a person who is.)
- Sons or daughters may enroll parents 65 or over. (In fact, anyone may enroll anybody 65 or over.)
- No physical examination needed.
- No health questionnaire required.
- No cancellation due to long or frequent illness.

You owe it to yourself and those you love to get all the information on how OHIO 65 can protect you against staggering hospital/surgical/medical bills that could easily wipe out your savings and ruin your retirement plans.

FREE INFORMATION...

... from your insurance agent. He has all the details of coverage and cost. Fill out this coupon and give it to him. (Or, if you prefer, fill out this coupon and mail to OHIO 65.)

NAME _____

ADDRESS _____

CITY _____

OHIO 65 HEALTH INSURANCE ASSOCIATION
P.O. BOX 1465 • COLUMBUS, OHIO 43216

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

BROLIAI IR SESĖS!

Šį Baisųjį Birželį minėsime skaudžiu ir liūdnu atminimu Lietuvos Nepriklausomybės netekimo ir lietuvių tautos vergijos, kančių, žudinių ir trėmimų iš tėvynės 25 metų tragišką ir sopulingą sukaktį.

1940 metų birželio 15 d. Sovietų Rusijos raudonoji armija klasta ir smurtu įsiveržė Lietuvon ir kaip piktas, klatingas žudikas atėmė Lietuvai laisvę ir nepriklausomybę.

25-ųjų metų rusiškojo bolševikinio okupanto nueitas kelias Lietuvoje liko skaudžiai atžymėtas baisiu teroru, krauju, ugnimi ir tautos naikinimu, o pavergtųjų lietuvių ašaromis ir sielvartu. Tame kruviname okupacijos kelyje okupantas jau sunaikino didelę lietuvių tautos dalį.

Narsūs Lietuvos partizanų žygiai žutbūtinėje kovoje su rusiškuoju bolševikiniu okupantu, tūkstančiais jų nežinomų kapų nusėta mūsų tėvynės žemė ir nesuskaitomos aukos Sibiro kankinių įpareigoja mus, laisvėje esančius lietuvius, besąlyginiai kovoti už Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atstatymą.

Todėl minėkime ir prisiminkime tą skaudžią ir liūdną mums sukaktį ne sielvarto ašaromis, ne dejonėmis ir nevilbimi, bet tikru lietuvišku ryžtingumu, didžiu ir nepalaužiamu tikėjimu Lietuvos laisvei!

Garbinga ir didinga mūsų tėvynės praeitis teuždega ugnimi kiekvieno lietuvių širdį šiai žutbūtingai kovai!

Partizanų kankinių kapais nuklotoje ir gausiai jų krauju aplaistytoje žemėje, laisvės saulėtekyje vėl atgims Laisva ir Nepriklausoma Lietuva! ALT

Mirė pulk. K. Grinius

Kazys Grinius, Amerikos Balso rusų skyriaus redaktorius, gegužės 29 staiga mirė, sulaukęs 65 su puse metų, palikęs žmoną Gražiną ir sūnų Algį.

Kazys Grinius, sūnus buv. Lietuvos prezidento, gimė 1899 rugšėjo 8 Pilviškuose. Pirmojo pasaulinio karo metu sutremtiniais atsidūrė Rusijoje, ten baigė gimnaziją, tarnavo kavalarijoje, kovėsi prieš bolševikus; 1919 kaip lietuvis buvo paleistas ir per Prancūziją grįžo į Lietuvą. Čia buvo paskirtas į raitelių pulką Kaune. Kovom pasibaigus buvo paskirtas į karinius aukštuosius mokslus. Baigė karo akademijas Saint Cyr, Prancūzijoje, ir Briuselyje, Belgijoje. Grįžęs buvo lektorius karo mokykloje, karo attaché Berlyne. Ten į užtikto karas. 1941 atvyko į Ameriką. Nuo 1951 dirbo Amerikos Balse New Yorke, paskui Muenchene, ten likvidavus, grįžo į Washingtoną, kur buvo perkeltas iš lietuvių skyriaus į rusų.

Palaidotas birželio 2 d.

PABALTIEČIŲ DEMONSTRACIJA WASHINGTONE

Birželio 13 dieną, sekmadienį, ruošiamą pabaltiečių — lietuvių, latvių ir estų — demonstracija automobiliais. Manoma, kad automobilių vilkstinėje dalyvaus daugiau nei šimtas automobilių su atitinkamais plakatais, primenančiais Sovietų okupacijos Pabaltijų 25-ųjų metų sukaktį. Tarp automobilių bus

Mūsų Bendruomenės nariui, Nepriklausomos Lietuvos karo atache Berlyne,

Pulk. KAZIUI GRINIUI

mirus, jo žmonai GRAŽINAI, sūnui ALGIUI ir artimiesiems giliausią užuojautą reiškia

Washingtono Lietuvių
Bendruomenė

A + A

Mielam gen. štabo pulk. KAZIUI GRINIUI

mirus, jo žmonai GRAŽINAI, sūnui ALGIUI ir artimiesiems giliausią užuojautą reiškia

Kazys Musteikis,
Mikas Rėklaitis,
Povilas Žilys ir
Vladas Mieželis

VIRŠUJE: Maironio Šeštadieninė mokykla Brooklyne šiais metais švenčia 15 metų sukaktį. Nuotraukoje mokyklos mokiniai, tėvų komiteto nariai ir mokytojai su mokyklos globėju Apreiškimo parapijos klebonu kun. Norbertu Pakalniū.

R. Kisieliaus nuotrauka

LSS NAUJA VALDYBA

Lietuvių Studentų Sąjungos 1964-65 Rinkiminė Komisija tegavusi tik vieną Centro Valdybos pasiūlytą sąrašą, vieną Garbės Teismo sąrašą ir vieną Kontrolės Komisijos sąrašą, ir pagal statuto Lietuvių Studentų Sąjungos Statutus, 1963 VI paragrafą pratešusi kandidatų siūlymo datą dviem savaitėm ir pranešus apie tai visiems LSS nariams, nesulaukus kitių kandidatų sąrašų skelbia sekančius Lietuvių Studentų Sąjungos organus, išrinktus be balsavimo 1965-66 mokslo metams:

CENTRO VALDYBA: Bostone

Paulius Žygas, Rimvydas Liutkus, Kęstutis Grinius, Giedrė Karosaitė, Šarūnas Gavelis, Regina Petrikonytė, Uogintas Kubilius.

GARBĖS TEISMAS: Chicagoje

Šarūnas Liškauskas, Vytautas Miselis, Jonas Žukauskas

KONTROLĖS KOMISIJA: Detroit

Algimantas Bublys, Rimantas Griškėlis, Žibutė Zaparackaitė.

RIMAS MULOKAS GABUS
ARCHITEKTAS

Rimas Mulokas, studentas architektas, baigęs architektūros studijas Illinois universitete, Urbanoje, Ill., šį semestrą laimėjo pirmąsias premijas net dviejuose konkursuose.

Vienas konkursas buvo skelbiamas, kviečiant jame dalyvauti visos Amerikos architektus - inžinierius ir studentus. Tema - pigių butų miesto, iki 20,000 gyventojų prie San Francisco, Calif. statybos projektas. Tryliką geriausiųjų projektų buvo premijuoti. Iš trylikos premijų, septynios teko varžovams iš Illinois universiteto, jų tarpe ir Rimui Mulokui. Premijuotieji projektai gegužės mėnesį buvo išstatyti visuomenei susipažinti, San Francisco City Hall.

Antrame konkurse, kurį kasmet ruošia Illinois universitetas, šiais metais spalvotų projektų grupė Rimas Mulokas laimėjo pirmąją vietą. Konkurse premijuotieji darbai buvo viešai išstatyti.

Rimas Mulokas yra architektas ir lietuviškojo stiliaus statyboje puoselėtojas Jono Muloko sūnus.

Maironio Šeštadieninė mokykla Brooklyne mokytojai su 1965 m. abiturientais. Sėdi iš kairės: mokytojai J. Matulaitienė, kun. J. Pakalniškis, kun. A. Račkauskas, mokyklos vedėja E. Ruzgienė, O. Barauskienė, J. Gerdvilienė, J. Kregždienė, E. Urbelienė. Stovi: mokytojas R. Kisielius, abiturientai: A. Samuškytė, P. Sandanavičius, A. Ruzgaitė, V. Strazdis, D. Leveckytė, A. Miklas, J. Strazdytė, A. Urbelis ir mokytojos G. Nutautaitė ir O. Balčiūnienė.

NEBĖRA BILJETŲ LIETUVIŲ ŠVENTEI PASAULINĖJ MUGEJ

Birželio 13 d. yra Lietuvių Diena Pasaulinėje mugėje, 1 val. bus keliama iki pusės stiebo Lietuvos vėliava, 2 val. p.p. specialios pamaldos Vatikano paviljono koplyčioje, 3 val. p.p. speciali meno programa New Yorko paviljone ir 6 val. vak. bendra vakariėnė. Per kelias dienas buvo išimti visi rezervacijos koplyčioje bilietai; taip pat jau išdalinti ir piginti bilietai tėjimui į parodos rajoną. Dar yra laisvų vietų bendrai vakariėnei (\$4,50 asmeniui), kurias galima užsisakyti iki birželio 7 d. Suprantama, kad apeigose prie kryžiaus bei New Yorko paviljone programoje galės sutikti visi lietuviai, bet koplyčią mišioms tegali tilpti tik 400 ir visos vietos jau užimtos.

Vatikano Paviljonas tą dieną pasipuoš Lietuvos vėliava ir balkone iškabinus šūkį "Lithuanian Day - Orate Fratres" (Lietuvių Diena - Melskitės Broliai).

VYSK. PRANO BRAZIO PAGERIMAS

Birželio 14 d. Maspeto parapijos salėje 12 val. šaukiamas New Yorko ir apylinkės lietuvių kunigų susirinkimas, po kurio bus savųjų tarpe pagerbtas vyskupas Pr. Brazys. Birželio 13 d. vysk. Pr. Brazys laikys šv. Mišias Lietuvių Dienoje, Vatikano paviljone.

* RŪTA LEE -- KILMONYTĖ, Hollywood, Calif., Lietuvos Vyčių organizacijos narė, filmų ir televizijos aktorė, vadovaus Lietuvos Vyčių seimo progą (vykstančiam koncertui. Koncerto, įvykstančio rugpjūčio mėn. 6 d., penktadienį 8 val. 30 min. Pacific salėje, Statler Hilton viešbutyje, Los Angeles mieste, programą atliks solistė Prudencija Bičdienė iš Evanston, Ill., ir komp. Broniaus Budrino vadovaujamas šv. Kazimiero parapijos choras.

* ALT-bos CHICAGOS SKYRIUS paskyrė Rezoliucijoms Remti Komitetui \$50.00 auką. Ši organizacija kasmet paremia šį taip svarbų darbą pinigine parama.

* DR. PETRAS KISIELIUS, Cicero, Ill., siųsdamas savo \$100.00 auką Rezoliucijoms Remti Komitetui, rašo: "... Dirbate didelį ir puikų darbą. Visi geros valios lietuviai turėtų jums atieiti į talką ir darbu ir pinigine parama. Sekmės!" Med. dr.

Petras Kisielius kasmet paremia šį žygį savo šimtaine. Visos aukos rezoliucijų pravedimo žygiui paremti siųstinos tiesiog Komiteto kasiniui: Mr. G. A. Petrauskas, 3442 Madera Ave., Los Angeles, Calif. 90039.

* JOSEPH C. PETERS (Pe-traitis), Altadena, Calif., advokatas ir teisėjas, savo laikukartu su žmona buvę labai aktyvūs Lietuvos Vyčių organizacijos nariai Chicagoje, praves Lietuvos Vyčių visuotinio suvažiavimo, įvykstančio rugpjūčio mėn. 5 - 8 dienomis Statler Hilton viešbutyje, Los Angeles mieste, iškilmingą vakariėnę (banquet). Teisėjas J. C. Peters yra buvęs Vyties žurnalo redaktorius.

DETROIT

MOKSLO METŲ UŽBAIGIMAS

Lietuvių kalbos ir tautinio charakterio ugdymo židinys Detroitė susitvėrė prieš penkiolika metų. Taigi šiuos mokslo metus užbaigiant birželio 6 d. bus paminėtas ir mokyklos darbo penkiolikmetis. Mokių tėvai, kolegos mokytojai ir visuomenė kviečiama dalyvauti pamaldose, kurios bus 10 val. 30 min. šv. Antano bažnyčioje, ir iškilmingame akte Lietuvių namuose 12 val. Parodykime, kad visų dėmesio centre visgi yra mūsų mokyklinis jaunimas, kad jų (prasminti šeštadieniai pažinti tėvų kalbą ir jų lietuviška veikla yra mūsų rūpestis ir džiaugsmas.

Sekmadienį, birželio 6 d. 10 val. 15 min. iš ryto visų aštuonių skyrių mokiniai turi būti šv. Antano parapijos mokyklos kieme, iš kur visi organizuoti vyks į pamaldas. Pamaldų metu mokiniai giedos lietuviškas giesmes, o pritaikytą pamokslą pasakys mokyklos kapellonas kun. Kazimieras Simaitis. Giesmes vargonais palydės muz. A. Matelka.

Po pamaldų renkamės į Lietuvių namus. Iškilmingas aktas prasidės lygiai 12 val. Oficialioji dalis bus trumpa, be prakalbų ar sveikinimų, užteks tik įžanginio žodžio, abiturientams pažymėjimų įteikimo, pažangiųjų mokinių apdovanojimo ir per visą penkiolikos metų laikotarpį dirbusių ir dirbančių mokytojų pagerbimo. Meninė dalis irgi trumpa ir nevarginanti, abiturientai, atsivėikindami su mokykla, išpildys mokytojų J. Pečiūrienės paruoštą "Vincą Krėvę ir jo Kūry-

ba". Po to tautinis šokis ir trys mokyklos choro dainos.

Tėvai ir visuomenė prašomi gausiu atsilankymu parodyti nors dalį pagarbos mokytojų profesijai, kuri daugiausia padarė aukos mūsų tautai ir Lietuvoje ir Vokietijoje ir čia išsivijoje.

Mokyklos Vedėjas

VERTA KIEKVIENAM ISIGYTI

Biografinė ir istorinė lietuvių literatūra praturtėjo stambiaus masto ir nepaprastai reikšmingu įnašu — Antano Smetonos monografija, parašyta Aleksandro Merkelio ir išleista Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos.

Monografijoje aprašoma šio žymaus kovotojo, kultūrininko, visuomenininko ir valstybininko daugiasakė veikla.

Tautą brandinant laisvei, nusikratyti okupacijų jungu žygiuose A. Smetona visada buvo priekinėje kovos linijoje. Nepriklausomoje valstybėje jam teko vadovaujamas vaidmuo. kaip pirmam ir paskutiniam prezidentui. Tad jo biografija yra ir jo generacijos istorija.

Veikalą skaityti pravartu kiekvienam lietuviui, kuris neabejingas tautos likimui. Labai tinka kaip dovana šiame krašte mokslus baigiančiam jaunumenei.

Monografija didelio formato, 786 psl. (iš jų 32 p. iliustracijų), kietais viršeliais, su iliustruotu aplanku. Kaina \$12.50. Užsakymus (su čekiu ar perlaide) siųsti: K. Pociui, 3908 Fir St., East Chicago, Ind. 46313.